

STRATEGIJA ZA MLADE

STRATEGIJA ZA MLADE OBČINE IDRIJA

IDRIJA, 2015

VSEBINA

UVOD	4
ANALIZA AKTIVNOSTI	14
EKSTERNA ANALIZA	20
INTERNA ANALIZA	30
STRATEŠKI DEL	44

UVOD

Abraham Lincoln je nekoč dejal, da če bi mu dali šest ur za sečnjo drevesa, bi prve štiri ure namenil brušenju sekire. S tem je želel poudariti, kako pomembna je priprava in razumevanje okoliščin. Svet postaja vedno bolj kompleksen, problemi so prepleteni, izzivi mnogokrat nejasni in prikriti, rešitve pa zato toliko manj enoznačne, očitne in preproste.

Mnoge občine tega ne razumejo. John Maynard Keynes je pomenljivo zapisal: »Oblasti ne želijo biti dobro informirane, ker to proces sprejemanja odločitev naredi le še bolj kompleksen.« A le dobro informirane odločitve lahko obrodijo zelene sadove. Občina Idrija se s to strategijo loteva sistematične in celostne obravnave mladih in mladinskih vprašanj, saj prepoznava potenciale mladih, pa tudi nevarnosti, ki jih zanemarjanje in nepremišljene odločitve lahko prinesejo.

Temeljita analiza položaja mladih je nujna. Ta nam prinaša vpogled v življenje mladih, hkrati pa nas spodbuja k razmisleku o prihodnosti – ne le mladih, temveč celotne občine. Ko razumemo potenciale in nevarnosti, lahko načrtujemo razvoj. S to strategijo tako občina sledi svoji strateški usmeritvi – inovativnosti, ustvarjalnosti, solidarnosti, znanju, medsebojni povezanosti in odprtosti v svet, ki omogočajo spodbudno okolje za uspeh in konstantno rast.

Srečno!

UVOD

O MLADINSKIH
POLITIKAH

Za kaj sploh govoriti o mladinskih politikah ter v politiko mešati mladino? Od kdaj so mladi objekt in subjekt politike ter ali ni bolje politiko pustiti v domeni starejših, ki najbolj vedo, kaj je dobro tako za mlade kot za družbo?

Občina Idrija se zaveda, da so mladi ključen element (post-)moderne družbe ter da je pri vprašanjih o prihodnosti nujno potrebno upoštevati položaj, interese in želje mladih. Mladinska vprašanja so namreč družbena vprašanja in vprašanja družbe – so vprašanja, o katerih se mora razpravljati in odločati v družbi, hkrati pa so vprašanja, ki nenazadnje odražajo stanje v družbi. Sklep Sporočila Komisije o prenovljeni socialni agendi (Evropska komisija 2009) je namreč: »Prihodnost Evrope je odvisna od njene mladine. Vendar so življenjske možnosti številnih mladih slabe.«

Ni bilo vedno tako – mladost in mladina sta vendarle moderna pojava, ki ju pred-moderne družbe niso poznale. Šele „modernizacijski procesi so naredili prostor za razvoj mladosti in mladine“ (Ule 2008, 124), ki so sprva v naraščajoči industrializaciji ločili delo moških in žensk ter delo odraslih in otrok – ženske so bile potisnjene v sfero zasebnosti in gospodinjenja, otrokom pa je bilo postopoma delo omejevano in navsezadnje prepovedano. Postopen zaton primarne vloge industrije in rast storitvenega in ustvarjalnega sektorja v drugi polovici 20. stoletja

sta mlade zapisala izobraževanju, podaljševanju le-tega in mladosti kot socialnem moratoriju, ki se počasi razširja – hitrejša seksualno in kognitivno dozorevanje ter kasnejše osamosvajanje in neodvisnost od staršev (glej Ule 2008).

Mladina postaja vedno bolj izobražena, polna najnovejših znanj ter zaradi povečane vloge znanja v današnji družbi ena nosilnih skupin kulturnega kapitala (Zinnecker v Ule 2008, 195), ki predstavlja „možnost poseganja v zbrano kulturno bogastvo družbe in izobrazbeni potencial ljudi“ (Ule 2008, 195). Mladi kulturni kapital nabirajo skozi formalno in neformalno izobraževanje, mladinske organizacije, medije in nove tehnologije, zabavno industrijo, kulturno potrošnjo in turizem. Od tu ideja Evropske komisije o povezanosti mladine s prihodnostjo Evrope.

Čeprav se lahko vsi strinjamo o družbeni naravi vprašanja, so si pogledi na mladost vendarle različni – je mladost obdobje identitetnega razvoja in radoživega eksperimentiranja ali njeno nasprotje, t.j. problematično obdobje konfliktov? Razumevanje mladosti je ključno za oblikovanje mladinske politike – je potrebno mladim pomagati pri razvi-

janju specifičnega samosvo-
jega obdobja ali je to obdobje
potrebno skrajšati in mlade
čim prej »zresniti« ter vključiti
v svet odraslih? Odgovor ni
enoznačen, saj z enim pristopom
tvegamo izključevanje mladih od
priložnosti in pravic, z drugim pa
zanemarjamo znanje in izkušnje
mladih, t.j. razvojne priložnosti
(glej Ule 2008, 194).

Glavno vprašanje mladinskih
politik je vključenost mladih v
odločanje in dejavnosti na lokalni,
regionalni, nacionalni in nadna-
cionalni ravni. Govorimo lahko o
konceptu državljanstva, ki pa je
za mlade dostopen le posredno
(Wallace in Jones v Ule 2008, 211)
– zaradi ekonomske odvisnosti od

staršev dostopajo do političnega
in socialnega državljanstva
posredno, kar jih postavlja v
položaj, ki je podoben položaju
otrok, nezaposlenih, migrantov,
starejših. Druži jih prepričanje o
neproduktivni naravi njihove de-
javnosti – v primeru mladine je to
izobraževanje (glej Ule 2008, 211).
Hvalospevi znanju se razblinijo
tudi ob vstopu mladih na trg dela,
saj so kljub energiji in najnovejšim
znanjem obsojeni na najnižje
plače, nestabilne zaposlitve in
nižje družbene položaje.

Namen mladinskih politik je
okrepiti družbeno vključenost
mladih v »svet odraslih«, hkrati
pa dovoliti mladim, da razvijejo
svoj svet, svoje metode, svojo

demokracijo. Vse prevečkrat smo
namreč priča posledicam politik,
ki negativno vplivajo na življenje
mladih, če so sprejete brez
poznavanja položaja in interesov
mladih ter brez njihove aktivne
vključenosti v odločanje. Ne velja
pozabiti, da imajo neuspešne in
za mlade škodljive politike lahko
tudi dolgoročne negativne
gospodarske posledice.

Zakon o javnem interesu v
mladinskem sektorju (ZJIMS) iz
leta 2010 opredeljuje mladinsko
politiko kot: usklajen nabor ukre-
pov različnih sektorskih javnih
politik z namenom spodbujanja
in lajšanja integracije mladih v
ekonomsko, kulturno in politično
življenje skupnosti in ustreznih

Pregled zakonov:

• **ZAKON O SKUPNOSTI ŠTUDENTOV**

Zakon o skupnosti študentov v 6. členu določa, da »občine in druge samoupravne lokalne skupnosti s svojimi akti zagotovijo sodelovanje predstavnikov Študentske organizacije Slovenije, študentske organizacije visokošolskega zavoda oziroma študentske organizacije lokalne skupnosti pri obravnavi vseh zadev, ki se nanašajo na interese študentov v lokalni skupnosti v skladu z zakonom«.

• **ZAKON O MLADINSKIH SVETIH**

Zakon o mladinskih svetih v 6. členu določa, da »vlada, ministrstva in drugi državni organi ter organi lokalnih skupnosti morajo pred določanjem predlogov zakonov in drugih predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje in delo mladih, o tem obvestiti Mladinski svet Slovenije oziroma mladinske svete lokalnih skupnosti«.

• **ZAKON O JAVNEM INTERESU V MLADINSKEM SEKTORJU**

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju v 5. členu določa, da se »javni interes na področju mladinskega sektorja uresničuje z zagotavljanjem:

- o normativnih in drugih pogojev za razvoj področij mladinskega dela in vključevanja mladinskega vidika v strategije, politike ter ukrepe, ki vplivajo na mlade in
- o finančne podpore mladinskim programom in programom za mlade, vključno s podporo mladinski infrastrukturi«.

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju v 27. členu tudi določa, da

(1) *Samoupravna lokalna skupnost izvaja mladinsko politiko na lokalni ravni skladno z lastnimi interesi, potrebami, možnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju.*

(2) *Samoupravna lokalna skupnost lahko uresničuje mladinsko politiko na lokalni ravni, tako da:*

- *sprejme lokalni program za mladino,*
- *ustanovi delovno ali posvetovalno telo za mladinska vprašanja,*
- *finančno podpira programe v mladinskem sektorju in*
- *izvaja druge ukrepe v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.*

podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami. (Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju, 3. člen)

Slovenski institucionalni okvir daje akterjem mladinske politike na lokalni ravni določene pravice, na lokalne oblasti pa nalaga dolžnosti. Do nedavnega sta to področje parcialno urejala le Zakon o skupnosti študentov iz leta 1994 in Zakon o mladinskih svetih iz leta 2000. V letu 2010 je bil sprejet Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju, ki področje ureja bolj celovito.

Čeravno je področje mladine eno izmed tistih področij, za katerega pogodbe o Evropski uniji evropskim institucijam ne dajejo neposrednih pristojnosti urejanja, smo bili na evropski ravni priča več pobudam in dokumentom, ki pozornost namenjajo razvoju

mladih: Bela knjiga »Nova spodbuda za evropsko mladino« iz leta 2001, Resolucija o prenovljenem okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010-2018), partnerski sporazum med Svetom Evrope in Evropsko komisijo o skupnem razvoju na področju mladine 2010-2013, Evropa 2020 in mnoge druge. Morda prav mes-

to v agendi Evropa 2020, ki med sedem admiralskih ladij („flagship initiatives“) umešča tudi iniciativo Mladi in mobilnost (Youth on the Move), govori o pomenu, ki ga evropske institucije namenjujejo mladini. O tem navsezadnje pričajo tudi programi Erasmus+, Mladi v akciji, Ploteus, Comenius, Evropska prostovoljna služba ...

PRI SPREJEMANJU POLITIK IN STRATEGIJ, KI VPLIVAJO NA MLADE, JE TAKO POTREBNO UPOŠTEVATI NASLEDNJE VIDIKE (BAUMKIRHER IN DRUGI 2010):

- **MLADE JE POTREBNO OBRAVNAVATI CELOSTNO; Z UPOŠTEVANJEM VSEH VLOG, KI JIH OPRAVLJAJO, KAR ZAHTEVA USKLAJENOST RAZLIČNIH POLITIK.**
- **POTREBNO JE VZPOSTAVLJATI MEHANIZME, KI BODO ZAGOTAVLJALI ENAKOST MLADIH V DOSTOPU DO VSEH VIROV AVTONOMIJE.**
- **POTREBNO JE VSEKOZI IN NA VSEH PODROČJIH ZAGOTAVLJATI SODELOVANJE MLADIH PRI ODLOČANJU.**
- **POTREBNO JE TEŽITI K MEDGENERACIJSKI PRAVIČNOSTI. NA VSAKO PROBLEMATIKO JE POTREBNO GLEDATI Z VIDIKA ČIM VEČJE ENAKOSTI MED GENERACIJAMI IN PAZITI, DA DOLOČENIH GENERACIJ V PRIMERJAVI Z DRUGIMI NE PRIVILEGIRAMO ALI DISKRIMINIRAMO.**

OPREDELITEV POJMOV

Področje mladine v občini Idrija opredeljujejo spodaj navedeni temeljni pojmi, ki so oblikovani na podlagi Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS).

»Mladi« so mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15 do dopolnjenih 29 let, ki živijo, delajo ali se izobražujejo v občini.

»Mladinski sektor« so področja, na katerih v občini poteka proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo, in sicer:

- o avtonomija mladih,
- o neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
- o dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti mladih,
- o skrb za mlade z manj priložnostmi v družbi,
- o prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih,
- o mobilnost mladih in mednarodno povezovanje,
- o zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih,
- o dostop mladih do kulturnih dobrin in spodbujanje ustvarjalnosti ter inovativnosti mladih in
- o sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi.

»Mladinsko delo« je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interesne, kulturne, nazorske ali politične usmeritve.

»Lokalna mladinska politika« je usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih lokalnih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami.

»Organizacija v mladinskem sektorju« je subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju na območju občine, je organizirana kot mladinska organizacija ali organizacija za mlade ali mladinski svet in ima sedež v občini.

Mladinska organizacija« je avtonomno, demokratično, prostovoljno in samostojno združenje mladih, ki s svojim delovanjem omogoča mladim pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, oblikovanje in izražanje njihovih stališč ter izvajanje dejavnosti v skladu z njihovo interesno, kulturno, nazorsko ali politično usmeritvijo ter je organizirana kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, sindikata ali politične stranke, s tem, da ji je v temeljnem aktu te pravne osebe zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju;

»Organizacija za mlade« je neprofitna pravna oseba s sedežem v občini, ki na območju občine izvaja dejavnosti, namenjene tudi uveljavljanju interesov otrok in/ali mladih, vendar pa teh aktivnosti ne upravljajo, pripravljajo, izvajajo in vrednotijo mladi. Organizirana je kot zavod, društvo, ustanova ali zadruga.

»Mladinski center« je osrednja organizacija za mlade. Osnovni namen mladinskega centra je neformalna socializacija in vključevanje organizirane in neorganizirane mladine v lokalnem okolju v preventivne, neformalno-izobraževalne, prostovoljne, kulturne, socializacijske, prostočasne in druge animacijske aktivnosti kot tudi omogočanje raznovrstnih mladinskih iniciativ. V njem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni. Ima več različnih funkcij: preventivno, asociativno, servisno, informativno, izobraževalno in razvojno.

»Mladinski svet lokalne skupnosti« je krovna mladinska organizacija, ki ima sedež v občini in je organizirana v skladu z zakonom, ki opredeljuje mladinske svete. Mladinski svet ima v občini status mladinskega predstavništva. Zastopa interese mladih in mladinskih organizacij pri lokalnih (občinskih) oblasteh in se z njimi dogovarja o aktivnosti, sredstvih ter infrastrukturi, ki bo namenjena mladim. Prav tako ima v skladu z Zakonom o mladinskih svetih (ZMS, 6. člen) pravico do dajanja mnenj v vseh zadevah, obravnavanih v občinskih organih, ki zadevajo mlade. S svojim delovanjem poleg tega spodbuja dejavnost mladinskih organizacij ter skrbi za informiranje njihovega članstva in širše javnosti o politiki lokalne skupnosti, predvsem na področjih, ki zadevajo mlade.

»Mladinska infrastruktura« je fizični prostor (zemljišče ali stavba oziroma del stavbe), ki je na območju občine namenjen predvsem mladim za izvajanje mladinskega dela.

»Mladinski program« je skupek dejavnosti, ki ga izvaja mladinska organizacija, in poteka med vrstniki nepretrgoma skozi večji del leta ter vključuje večje število izvajalcev in aktivnih udeležencev;

»Program za mlade« je program ukrepov v mladinskem sektorju, ki ga izvajajo organizacije za mlade, z namenom zagotavljanja boljših pogojev za življenje, delovanje in organiziranost mladih, ter poteka nepretrgano skozi večji del leta in vključuje večje število aktivnih udeležencev.

UVOD

NAMEN

STRATEGIJE

Aktivnost mladinske politike v Občini Idrija je vse od osamosvojitve Slovenije valovila in sledila valovom mladinskih aktivnosti. Namen te strategije je prehod od valovanja h konstantni rasti.

Prvi val lahko zasledimo v sredini devetdesetih let, ko so se mladinska društva pod koordinacijo (novega) Kluba mladih in Ivana Sedeja zavzemala za lastne prostore in večjo veljavo v občini. Takrat je Občina Idrija z Uradom za mladino in Klubom mladih veljala za vzorčen primer organiziranja mladinske dejavnosti na lokalnem nivoju. S prehitro smrtjo Ivana Sedeja, so mladinske aktivnosti in sčasoma tudi mladinske politike izgubile zalet.

Drugi val predstavlja preporod mladinskih in študentskih aktivnosti na prehodu v novo tisočletje, ko je nova generacija študentskih predstavnikov vpeljala številne inovativne projekte – žal temu valu ni sledila občina s primerno mladinsko politiko.

Tretji val mladinskega organiziranja doživljamo zadnjih sedem let. Sprva je šlo za obujanje študentskih zabavno-družabnih dogodkov, v sezoni 2009/2010 pa so se aktivnosti mladih razširile na polje mladinske politike, predvsem s projektom 'To bo Idrija: Mladi občine Idrija', ki predstavlja prvi pregled položaja in stališč mladih o aktualnih vprašanjih razvoja občine ter navsezadnje predlaga 25 predlogov za razvoj mladim bolj prijazne občine. Prav iz teh 25 predlogov mladih izhajajo mnoge aktivnosti Kluba idrijskih študentov in Društva za mladinski razvoj Idrija 2020, med njimi tudi oblikovanje mladinskega centra in ustanovitev Zveze društev Mladinski center Idrija, ki danes kot zveza treh društev predstavlja nosilca mladinskih

dejavnosti v občini, ter revije TBI, ki ponuja vizijo mladostne Idrije.

Občinska uprava in občinski svet sta vse od projekta 'To bo Idrija: Mladi občine Idrija' spremljala in z aktivnostmi sledila razvoju mladinskih dejavnosti – sprva s podporo posamičnih projektov ter finančno in prostorsko podporo mladinskemu centru, v letu 2014 pa je občinska uprava tudi sama vstopila v mladinske projekte v okviru mednarodnih projektov v alpskem prostoru (Mladinski parlament Alpske konvencije, Youth Alpine Express, Mladi sooblikujejo alpske občine).

V letu 2014 je občina za svoje aktivnosti na področju mladih pridobila certifikat Mladim prijazne občine, ki velja štiri leta in ga Inštitut za mladinsko politiko v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije in pod častnim pokroviteljstvom predsednika RS Boruta Pahorja podeljuje lokalnim skupnostim, ki jih strokovna komisija prepozna kot mladim prijazne, ker uspešno izvajajo po vsaj en ukrep iz vseh prioritetenih področjih mladinskih politik. S pridobitvijo certifikata se je občina, ki se je pri svojem delu na področju mladih sicer že izkazala za uspešno, zavezala, da bo področje mladih še naprej uspešno sistemsko urejala in nivo učinkovitosti v štiriletnem ob-

dobju ohranila oz. dvignila. Občina Idrija želi nadalje krepiti svojo vlogo v razvoju mladih in prispevati k razvoju kompetenc in veščin, preko katerih se mladi razvijajo v avtonomne družbeno odgovorne odrasle in aktivno sooblikujejo skupnost. S strateški pristopom želi lokalna oblast mladim sistematično odpreti možnosti, da se vključijo v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti. Da bi to dosegla, ta strategija vključuje mlade v samo oblikovanje lokalnih mladinskih politik ter predvideva njihovo aktivno vključenost v implementacijo in izvajanje ukrepov.

S to strategijo želi Občina Idrija popisati in analizirati položaj mladih in mladinskih organizacij v občini ter oblikovati okvir nadaljnjega delovanja na mladinskem področju. Občina želi strategijo nadaljnjega razvoja mladinskih politik uskladiti na treh ravneh:

1. Med seboj želi uskladiti različne mladinske politike z namenom preprečevanja navzkrižnih ukrepov in optimalnega doseganja strateške agende.
2. Poleg tega želi občina svoje aktivnosti uskladiti z aktivnostmi mladinskih društev ter tako zagotoviti doseganje skupnih srednje- in dolgoročnih ciljev, ki bodo koristili razvoju tako

mladinskih društev kot občine.

3. Prav tako želi občina mladinske politike uskladiti z drugimi, »splošnimi« politikami ter strateškimi usmeritvami, ki so bile zasnovane in zapisane v Inovativni strategiji trajnostnega razvoja Občine Idrija ter Strategiji pametne skupnosti.

- Inovativna strategija trajnostnega razvoja Občine Idrija tako že zagotavlja ključne strateške smernice občinski upravi in vsem razvojnim akterjem v občini, ki smiselno povezujejo doseganja razvojna prizadevanja, programe in projekte v sklenjeno in medsebojno povezano celoto, s ciljem zagotavljanja učinkovitega trajnostnega razvoja in vključevanja vseh razpoložljivih razvojnih potencialov.
- Strategija pametne skupnosti nadalje postavlja model in inteligentno omrežje kot orodje, ki zagotavlja uspešno implementacijo sprejete strategije razvoja za doseganje temeljnega cilja kvalitete življenja. Strateški cilj modela je pospešitev investicij in povečanje učinkovitosti vlaganj v razvoj občine tako, da bo v naslednjih petih letih postala najbolj prepoznavna in privlačna lokacija za delo in bivanje v širši regiji.

NAMENI PRIPRAVE STRATEGIJE ZA MLADE OBČINE IDRIJA SO TAKO:

- **UTEMELJENA USMERITEV RAZVOJA MLADINSKEGA SEKTORJA V OBČINI IDRIJA;**
- **DOLOČITEV VSEBINE IN OBSEGA NADALJNJIH UKREPOV OBČINE IDRIJA ZA RAZVOJ MLADINSKEGA SEKTORJA, KI SE (SO)FINANCIRAJO IZ OBČINSKEGA PRORAČUNA;**
- **OPREDELITEV POSTOPKOV EVALVACIJE UKREPOV NA PODROČJU MLADINSKIH POLITIK.**

UVOD METODOLOGIJA

Ta strategija je sestavljena iz šestih delov. Prvi del vsebuje predstavitev tematik in pojasnila pristopov, medtem ko je osrednji element drugega dela analiza dosedanjih aktivnosti Občine Idrije – generalne strateške usmeritve in aktivnosti na področju mladinskih politik. V tretjem delu je predstavljena strnjena analiza makro in eksternih trendov na ravni Evropske unije in nacionalni ravni. Temu sledi trodelna analiza položaja mladih: analiza delovanja mladinskih organizacij, položaja mladih in delovanja organizacij za mlade. V vsakem od treh sklopov so identificirane strateško pomembne prednosti, slabosti in izzivi, ki tvorijo osnovo za sklop o strateških izbirah. V tem sklopu je definirana strategija, glavni stebri strategije, kazalniki in ukrepi za doseg zastavljene vizije. Šesti sklop nudi razmislek o uresničevanju strategije in kontinuiranem doseganju strateških usmeritev.

Strategijo razumemo kot dolgoročen proces, ki ga ni mogoče realizirati v delih ali le delno – »upravljanje z menjavo« mora potekati nenehno. Strategija je tako predvsem menedžersko orodje, ki pomaga pri sprejemanju odločitev, in ne vnaprej pripravljen načrt, ki zahteva realizacijo – strategija je celoten splet razmišljanj, smernic, dokumentov in akcijskih mrež. Strategija je osredotočena predvsem na delovanje centrov aktivnosti in se ukvarja s produkcijo družbenih dobrin.

1. ANALIZA IN VIZIRANJE

Osnova priprave strategije je dobro poznavanje okolja (makro okolje/trendi, mezo raven/panoge, konkurenčna mesta) in dobro razumevanje organizacije (analiza v odnosu do konkurence in identifikacija strateških prednosti in slabosti). V izogib ponovitvi starih napak in interpretacije razmer na star način, analiza identificira strateško

pomembne prednosti in slabosti, tj. tiste značilnosti, ki so v odnosu do konkurence pomembne in določujoče za prihodnji razvoj. Pri slednjem je pomembno zavedanje, da strateške prednosti iz preteklosti niso nujno tudi strateške prednosti za prihodnost.

2. FAZA STRATEŠKIH IZBIR

Faza strateških izbir zahteva okrepljeno vlogo javnih akterjev, t.j. občinske uprave in javnih občinskih akterjev, ki poenotijo in motivirajo preostale mestne akterje. Načrtovane spremembe tako odražajo odgovor na realno stanje in realne probleme, predlagani ukrepi pa jasno nakazujejo pot do zastavljene spremembe, ki gredo onkraj povprečnosti in logike »vse za vse«. Le tako lahko namreč preidemo od strategij prevzemanja (»posnemanja«) k strategijam razlikovanja (»razločljivosti«) od drugih.

3. ZAGONSKA FAZA

Zagonska faza zahteva prehod k dejanjem, ki v mnogočem spominja na začetni podjetniški angažma – na podlagi v predhodni fazi načrtanih parametrov je namreč potrebno pripraviti prve programe in projekte, inovativno preoblikovati obstoječe aktivnosti in sprožiti premike. Z namenom uspešnega uresničevanja strategije je jasno določena organizacijska struktura – predvsem preko modela »koordiniranih projektnih vodij«.

4. FAZA RASTI

Uspešno implementirana strategija omogoča postopno zmanjševanje vloge javnih akterjev in instrumentov javnih politik znotraj posameznih strateških področij (npr. zmanjševanje nekaterih subvencij zaradi uspešnih intervencij v trg ...), medtem ko je implementacijo mogoče podpreti in nadgraditi s strateškimi spremembami v drugih sferah sprejemanja odločitev, tj. z integriranim vodenjem preostalih menedžerskih procesov z namenom podpore in krepitve strateške agende.

5. FAZA OKOSTENELOSTI

Uspešen razvoj paradoksalno vzpostavlja nove rigidnosti in utvaro o možnosti neskončne linearne rasti na osnovi vzpostavljene strategije. Naloga Občine Idrija je v tem primeru tudi zavedanje nevarnosti rigidnosti, identifikacija slednje in pospešen prehod v nov razvojni cikel s skrajševanjem obdobja okostenelosti.

6. FAZA ZMEDE

Zaradi sprememb v okolju na eni strani in oklepanja znanega in dotlej uspešnega ter novo vzpostavljenih pravil delovanja na drugi strani se ujemanje med okoljem in organizacijo postopoma zmanjšuje. Le hitro ukrepanje – soočenje s spremenjenimi razmerami – preprečuje nadaljnje nazadovanje. Sistem kontinuiranega revidiranja strategije je zato sistematično urejen.

ANALIZA AKTIVNOSTI PREGLED STRATEŠKIH USMERITEV

Občina Idrija je v letu 2011 sprejela Inovativno strategijo trajnostnega razvoja Občine Idrija, ki zagotavlja ključne strateške smernice občinski upravi in vsem razvojnim akterjem v občini, s ciljem smiselne povezave dosežanih razvojnih prizadevanj, programov in projektov v sklenjeno in medsebojno povezano celoto, ter tako ustvarja razmere za učinkovit trajnostni razvoj in vključevanje vseh razpoložljivih razvojnih potencialov. Strategija predvideva pet razvojnih prioritet: Kakovostno bivalno okolje, Inovativno gospodarstvo, Infrastrukturne podlage razvoja, Vzajemna družba, Prepoznavnost in kohezivnost občine. Vsaka od razvojnih prioritet pokriva tudi področje mladih, a k njemu ne pristopa individualno, temveč v okviru generalnih razvojnih politik (glej okvir).

RP 1: KAKOVOSTNO BIVALNO OKOLJE

Izobraževanje:

- usklajenost programov s potrebami lokalnega gospodarstva;
- več pozornosti jezikovnemu izobraževanju in usposabljanju na področju različnih veščin;
- razvoj novih programov – zlasti za netehnične (družboslovne in naravoslovne) poklice;
- razvoj programov vseživljenjskega učenja zaradi naraščajočih potreb gospodarstva, razvoja turizma in trenutno razmeroma slabe izobrazbene strukture;
- organizacija poletnih šol (čipkarstvo, rudarstvo, geologija, botanika, tehnična znanja);
- preučitev možnosti specialističnega izobraževanja na visokošolski ravni;
- spodbujanje zadrževanja mladih tudi po preteku rednega pouka.

Zagotovitev dostopa do telekomunikacijske, energetske in komunalne infrastrukture:

- spodbujanje elektronskega opismenjevanja in zagotavljanje dostopa do ustrezno opremljenih in prosto dostopnih informacijsko komunikacijskih točk.

Izboljšana dostopnost in prometna povezanost (JPP):

- razmislek o nadgradnji obstoječega sistema javnega potniškega prevoza (nove lokacije, večja pogostosti voženj, raba električnih avtobusov, tarifna integracija z medkrajevnim prometom);
- razmislek o oblikovanju bolj individualiziranih oblik javnega potniškega prometa (prevoz na poziv, prevoz na določen dan v tednu, individualni postanki ...).

Dostopnost do stanovanj:

- optimizacija rabe obstoječega stavbnega fonda, obnova (subvencije/stimulacije) in polna izkoriščenost;
- opredelitev namena praznih (bivalnih) objektov.

RP 2: INOVATIVNO GOSPODARSTVO**Krepitev podjetništva:**

- odpiranje novih poslovnih priložnosti (turizem, nizkoogljična družba);
- spodbujanje podjetniškega razmišljanja pri mladih.

Razvoj turizma:

- oblikovanje novih turističnih produktov;
- razvoj raziskovalnega turizma preko poletnih šol.

Gospodarske cone:

- oblikovanje podjetniškega inkubatorja.

Ustvarjalna družba/družba znanja:

- razvoj mreže poletnih šol – ključna vloga mladinskega centra z mladinskim hotelom.

RP 4: VZAJEMNA DRUŽBA**Medgeneracijsko sožitje:**

- zagotavljanje enakih možnosti vsem starostnim skupinam;
- podpora dejavnosti, ki medgeneracijsko sožitje krepijo in nadgrajujejo.

Socialna vključenost:

- ureditev ustreznega mladinskega centra;
- dejavno vključevanje v različne prireditve.

ANALIZA AKTIVNOSTI

PREGLED UKREPOV

Občina Idrija je zaradi ukrepov na področju mladinske politike v letu 2014 prejela naziv Mladim prijazna občina, kar jo uvršča med ene izmed tistih občin, ki mladim namenjajo posebno pozornost. Navajamo izveček dokumentacije za pridobitev certifikata:

PARTICIPACIJA MLADIH

V Občini Idrija so se vzpostavili dobro delujoči komunikacijski tokovi med mladinskimi organizacijami in lokalno skupnostjo, preko katerih se izmenjujejo pogledi, stališča in pobude za oblikovanje lokalnih politik. Občina Idrija skuša vključevati mlade v projekte, ki jih izvaja, tak primer sta projekta Alpstar, v okviru katerega so se predstavniki mladih iz Idrije udeležili zasedanja Mladinskega parlamenta Alpske konvencije (YPAC) v Sonthofnu v marcu 2013 in projekt MINHER, v katerem sodelujejo mesta s skupno rudniško preteklostjo, ki imajo skupni cilj valorizirati kulturno dediščino in ustvariti turistični produkt. V sklopu projekta se mladi povezujejo tudi na kulturno-umetniškem področju, z likovnimi razstavami ter izdelki.

Klub idrijskih študentov in Društvo Idrija 2020 zadnja leta redno organizirata okrogle mize za skupno obravnavo mladinskih politik, na katerih se skupaj s predstavniki lokalne skupnosti predelajo osnovni izzivi. Predstavniki mladinskih društev, organiziranih v Zvezo društev Mladinski center Idrija se sestajajo z županom Občine Idrija in mu posredujejo pobude, ki se vključijo v delovanje lokalne skupnosti.

Občina Idrija omogoča vključevanje mladih (študentov arhitekture, krajinske arhitekture) v projekte s področja oblikovanja ter upravljanja s prostorom in kulturno dediščino, ki predstavljata pomemben sektor delovanja lokalne skupnosti. Gre za vključevanje na neformalni ravni, ki poteka tudi preko sodelovanja Občine Idrija s Fakulteto za arhitekturo Univerze v Ljubljani.

UKREP: V lokalni skupnosti je v obdobju zadnjih dveh let vzpostavljeno redno sodelovanje med mladimi in lokalno skupnostjo: lokalna skupnost pridobiva mnenja mladih o mladinskih politikah in mladinskih aktivnostih ter pridobljeno mnenje tudi upošteva pri svojih odločitvah (neformalne oblike sodelovanja).

ORGANIZIRANJE MLADIH

Občina Idrija že vrsto let podpira izvajanje mladinskih aktivnosti s financiranjem projektov mladinskih organizacij, zagotavljanjem prostorov za mladinske aktivnosti, zadnji dve leti pa tudi z rednim financiranjem dejavnosti mladinskega centra.

V proračunu za 2014 je Občina Idrija namenila poleg sredstev za pokrivanje stroškov prostorov za mladinski center še 11.000 € za podporo rednega delovanja mladinskega centra, 7.700 € za projekte mladinskih organizacij, za športne programe tabornikov in Kluba idrijskih študentov, in 31.000 € za delovanje ZPM Idrija.

Občina Idrija financira izvedbo programa preventive odvisnosti za celotno srednješolsko populacijo, ki ga izvede Gimnazija Jurija Vege.

UKREP: Zagotavljanje prostorov za mladinski center, financiranje programov mladinskega centra, projektno financiranje mladinskih organizacij.

INFORMIRANJE MLADIH

V občinskem glasilu Obzorje imajo mladinske organizacije na voljo stalno rubriko, ki jo samostojno oblikujejo. Tudi sicer občinsko glasilo redno pokriva informiranje o mladinskih aktivnostih. Preko spletne strani www.idrija.si lokalna skupnost skrbi za informiranje mladih, na spletni strani so tudi dostopne vse številke občinskega glasila. S projektnim financiranjem Občina Idrija podpira izdajanje mladinske revije TBI, revije za prihodnost mesta.

UKREP: Lokalna skupnost skrbi za informiranje mladih o vseh zadevah, ki neposredno ali posredno vplivajo na življenje mladih v lokalni skupnosti.

ZAPOSLOVANJE MLADIH

Občina Idrija je do nedavnega imela zanemarljivo stopnjo nezaposlenosti, cca. 4 %, zato temu področju ni posvečala veliko pozornosti. Zavedajoč se, da je potrebno povečati delež storitvenih dejavnosti pa je izdelala in sprejela Strategijo trajnostnega razvoja Občine Idrija do leta 2020, ustanovila Geopark Idrija, pridobila naziv EDEN destinacije in dosegla vpis dediščine živega srebra na UNESCO seznam svetovne kulturne in naravne dediščine, kar vse ustvarja pogoje za odpiranje novih delovnih mest. Z ustanovitvijo Centra za idrijsko dediščino, v okviru katerega delujeta Geopark Idrija in Center idrijske čipke pa je tudi sama ustvarila nova delovna mesta za mlade. V letu 2013 se je zaključil tudi projekt Geopark – priložnost idrijskega podeželja, s katerim je občina skozi različne delavnice in izobraževanja skupaj s prebivalci Vojskega in Kanomlje iskali prednosti in priložnosti tega območja. Poleg tega je v okviru lokalne akcijske skupine LAS za razvoj konec leta 2013 začela sodelovati pri izvajanju skupnega projekta Sam svoje sreče kovač. Z njim želi motivirati in informirati mlade o možnostih, ki jih nudi podjetništvo, o perspektivnih dejavnostih na podeželju, spodbuditi k razvoju teh dejavnosti in z ogledom dobrih praks udeležencem v izobraževalnem programu predstaviti smeri ter pristope k razvoju drugo po Sloveniji.

Občina Idrija zagotavlja v občinskem proračunu sredstva za: delovanje lokalnega podjetniškega centra (5.000,00 EUR), ki deluje v okviru razvojne agencije ICRA d.o.o. , preko katerega se uresničujejo cilji razvoja podpornega okolja podjetništva in promocije podjetniške kulture na lokalni ravni, Izobraževanje in študijske krožke (5.000,00 EUR), Vstopno točko VEM (1.000,00 EUR) za izvajanje svetovanja in informiranja ter za izvajanje storitev za gospodarske družbe in samostojne podjetnike. UKREP: Lokalna skupnost sofinancira programe informiranja, svetovanja, usposabljanja in mentorstva za samozaposlovanje in podjetništvo mladih v lokalni skupnosti.

UKREP: Lokalna skupnost zagotavlja možnosti opravljanja pripravništva v službah občinske uprave in drugih javnih institucij v občinskem upravljanju.

IZOBRAŽEVANJE MLADIH

Razvoj šolstva ima v Idriji zelo močno tradicijo in ostaja ena od prioriteta lokalne skupnosti. Zato Občina Idrija stalno skrbi za ohranitev in razvoj vzgojno izobraževalne infrastrukture; formalno izobraževanje izvajajo občinski in državni javni zavodi, neformalne oblike izobraževanj pa poleg javnih zavodov izvajajo društva (s projektnim sofinanciranjem) in Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija, katere večinski lastnik je Občina Idrija. V okviru Centra za idrijsko čipko so društvom na voljo prostori za izvajanje izobraževanj.

Občina Idrija podpira mednarodno sodelovanje šol - v projekt Comenius Regio-HOMAI je preko Občine Idrija vključena tudi Gimnazija Jurija Vege – namen projekta je dodelati pedagoške metode za učinkovitejše seznanjanje mladih z lokalno kulturno dediščino in tradicijami. V okviru Centra za idrijsko dediščino je poskrbljeno za izobraževanje mladih glede naravne in kulturne dediščine, z delavnicami, predavanji, ekskurzijami.

UKREP: Lokalna skupnost nudi infrastrukturno podporo neformalnim in formalnim izobraževalnim programom.

STANOVANJSKA POLITIKA

Občina Idrija je že v letu 1999 sprejela Stanovanjski program Občine Idrija, s katerim je reševala tudi stanovanjsko problematiko mladih. V občinskem proračunu zagotavlja potrebna finančna sredstva za vzdrževanje in obnovo obstoječega stanovanjskega fonda ter za nakup novih stanovanj za reševanje stanovanjske problematike mladih. Občina stanovanja oddaja v najem preko javnih razpisov za oddajo neprofitnih stanovanj v najem. Poleg tega enkrat do dvakrat letno objavlja tudi javne razpise za stanovanjska posojila za novogradnje in adaptacije ter nakupe stanovanj ali stanovanjskih hiš.

UKREP: Lokalna skupnost v razpisu za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj uvršča mlade kot posebno kategorijo upravičencev. V razpisu za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem spadajo mladi v splošno prednostno kategorijo prosilcev, ki pridobijo 60 dodatnih točk na listi A oziroma 100 na listi B.

UKREP: Lokalna skupnost zagotavlja nižje obrestne mere za mlade, ki rešujejo prvo stanovanjsko vprašanje. V javnem razpisu stanovanjskih posojil za novogradnje in adaptacije ter nakupe stanovanj ali stanovanjskih hiš, ki je prvenstveno namenjen tistim, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, spadajo mladi in mlade družine v prioriteto kategorijo.

MOBILNOST MLADIH

Občina Idrija subvencionira redni mestni prevoz (Spodnja Idrija – Idrija – Podroteja), ki ga mladi intenzivno uporabljajo in s financiranjem avtobusnih prevozov ob mladinskih prireditvah dodatno poskrbi za večjo prometno varnost udeležencev. V okviru projektov MINHER in HOMAI se izvajajo tudi mobilnosti, v katere so vključeni mladi.

UKREP: Lokalna skupnost zagotavlja prevoz mladih na prostočasne aktivnosti v primeru, da prevoz v okviru obstoječih programov javnega prevoza ne obstaja. V primeru javnih prireditev v občini, ki so namenjene v prvi vrsti mladim in se zaključijo pozno, Občina Idrija financira avtobusni prevoz, s čimer želi tudi povečati prometno varnost mladih.

UKREP: Lokalna skupnost sofinancira programe in projekte, ki spodbujajo mednarodno mobilnost mladih.

UKREP: Lokalna skupnost sodeluje s pobratenimi občinami/mesti in vključuje mlade v program sodelovanja.

SKUPNI PROJEKTI

Začetek maja 2014 se je začel izvajati projekt YSAM – Youth Shaping Alpine Municipalities (Mladi sooblikujejo alpske občine). Cilj projekta je, da so mladi v Alpah deležni glasov. Za to si prizadeva sedem občin, med njimi tudi Občina Idrija. Čezmejni projekt združuje mlade, župane ter koordinatorje programov dela z mladimi. Mladi so pristope k sodelovanju v procesih sprejemanja političnih odločitev spoznavali v okviru medsebojnih obiskov in dejavnosti, temelječih na praktičnih primerih.

V letu 2015 in 2016 sodeluje Občina Idrija tudi v projektu Youth Alpine Express, v katerem mladi, mladinski delavci in lokalni odločevalci potujejo skupaj iz domačega kraja na štiri pomembne dogodke v alpskem prostoru. Potujejo s trajnostnimi prevoznimi sredstvi – vlakom, avtobusom, kolesom ali peš –, svoja doživetja pa nato predstavijo političnim predstavnikom alpskih držav. V okviru tega projekta mladi in lokalni odločevalci skupaj predstavljajo svojo občino, spoznavajo dobre prakse in vzpostavljajo sodelovanje z ostalimi udeleženci.

EKSTERNA ANALIZA EVROPSKI TRENDI

Na podlagi zadnjega statističnega portreta evropske mladine iz leta 2009, na podlagi katerega je bila pripravljena evropska strategija za mlade 2010-2018, lahko evropsko mladino opišemo z naslednjimi trditvami:

- Mladi predstavljajo manj kot petino populacije EU. Največji delež mladih imajo Irska, Ciper, Slovaška in Poljska. Najmanjši delež mladih imajo Danska, Nemčija in Italija;
- Dekleta se načeloma odseljujejo od staršev pred fanti (eno ali dve leti prej). Kljub temu so razlike med državami očitne – na Finskem se dekleta odseljujejo pri 22 letih, v Italiji, Malti, Sloveniji in Slovaški pri 29 letih. Kot glavni razlog za daljše bivanje pri starših mladi navajajo pomanjkanje finančnih in materialnih virov;
- Povprečna starost, pri kateri imajo dekleta prvega otroka, raste;
- Več kot 90 odstotkov mladih Evropejcev med 15. in 24. letom pravi, da so dobrega ali zelo dobrega zdravja;
- Fleksibilne in negotove oblike zaposlovanja so v porastu – 37 odstotkov začasnih delavcev med 15. in 24. letom in 65 odstotkov začasnih delavcev med 25. in 29. letom dela le za določen čas, ker niso našli stalne zaposlitve;
- Manj kot 4 odstotki mladih Evropejcev so sodelovali v aktivnostih političnih strank in sindikatov. Pri interesu za politiko je opazen generacijski in spolni razkorak (starejši od 30 let in moški se bolj zanimajo za politiko). Majhno zanimanje za politiko Evropska komisija pripisuje nizkemu zaupanju v politične stranke in v manjši meri nizkemu zaupanju v nacionalne parlamente;
- Mladi Evropejci so bolj optimistični glede svoje prihodnosti kot starejše generacije.

Mlada generacija je vir v upadanju, saj naj bi se sedanji 20-odstotni delež do leta 2050 zmanjšal na 15-odstotnega, je zapisala Evropska komisija v svoji strategiji za mlade Youth Strategy 2010-2018. Evropska komisija opaža probleme mladih – predvsem na področju zaposlovanja, opuščanja šolanja in grozeče revščine in družbene izključenosti. Po podatkih evropske raziskave so izobraževanje, zaposlovanje, družbena vključenost in zdravje najbolj pogosti izzivi, s katerimi se srečuje evropska mladina.

Kot glavni premisi evropske mladinske politike sta torej opažanji, da so mladi danes ena najbolj ranljivih skupin v družbi, predvsem v času ekonomske in finančne krize, ter da so mladi v starajoči se družbi dragocen vir. Evropska strategija je zato čez-sektorska, s kratko- in dolgoročnimi aktivnostmi, ki vključujejo področje izobraževanja, zaposlovanja, ustvarjalnosti in podjetništva, družbene vključenosti, zdravja in športa, družbene participacije in prostovoljstva. Strategija tudi poudarja pomen mladinskega dela in krepi ukrepe za boljšo implementacijo evropskih politik na ravni EU.

S tem namenom je evropska strategija za mlade Youth Strategy 2010-2018 osredotočena predvsem na:

- Ustvarjanje več priložnosti za mlade na področju izobraževanja in zaposlovanja;
- Izboljševanje dostopa in polne participacije vseh mladih v družbi;
- Krepitev solidarnosti med mladimi in družbo.

EKSTERNA ANALIZA NACIONALNI TRENDI

Po analizah raziskave Mladina 2013, ki jo je na reprezentativnem vzorcu mladih med 16. in 27. letom pod vodstvom dr. Sergeja Flereta opravila ekipa z mariborske univerze, je mogoče položaj mladih v Sloveniji opisati s sledečimi ugotovitvami:

- Visoka stopnja vključenosti mladih v izobraževanje v zadnjem desetletju preprečuje še večje naraščanje deleža brezposelnih mladih (leta 2013 je bil le-ta 36 odstotkov vprašanih);
- Večina zaposlenih mladih v Sloveniji dela izven strokovnih okvirov njihovega izobraževanja;
- Slovenska mladina je, kar zadeva revščino, v primerjavi z evropskimi vrstniki v razmeroma dobrem položaju – predvsem zaradi delovanja neformalne podporne mreže, podaljšanega bivanja mladih v prvotni družini in relativno uspešnemu delovanju sistema socialnega varstva;
- Mladim ustrezajo LAT zveze (ang. living apart together; živeti skupaj in hkrati narazen) zaradi njihovega negotovega položaja na trgu dela, podaljšanega izobraževanja, ugodnih razmer v družini in zaradi prevladujočega harmoničnega odnosa s starši;
- Stopnja samoocenjenega zdravja (ang. self-rated health; SRH) slovenske mladine je primerljiva ocenam v drugih državah;
- Le četrtnina slovenske mladine je pripravljena na migracijo znotraj Slovenije;
- Približno tretjina slovenske mladine je izrazila pripravljenost emigrirati;

Kljub razmeroma neproblematični generalni sliki se na nacionalni ravni nadaljujejo nekateri zaskrbljujoči trendi:

- Rast brezposelnosti, ki se je od leta 2007 močno povečala. Kot brezposelne se je junija lani tako ocenilo kar 36 odstotkov mladih, čeprav podatki Eurostata kažejo le 24 odstotkov. Kljub visokim številkam ti podatki ne kažejo realnega stanja, saj je mnogo mladih (dejansko in fiktivno) vključenih v izobraževanje;
- Rast fleksibilnih in negotovih oblik dela;
- Poglabljanje nezaupanja mladih v politiko, ki je najvišje doslej;
- Rast pesimizma, saj skoraj 44 odstotkov vprašanih pričakuje, da bo gospodarski položaj države v prihodnjih desetih letih le še slabši, kar avtorji povezujejo z rastjo nezaupanja v politične institucije;

Nacionalna mladinska politika v zadnjih letih ne odraža resnosti in zaskrbljujočih trendov med mladimi. Čeprav na področju mladinske politike delujejo številne mladinske organizacije in organizacije za mlade ter se s tematiko posredno ukvarja več ministrstev, sistem vključevanja mladih pa ambiciozno opredeljuje Zakon o mladinskih svetih, aktivnosti niso koordinirane in ni moč zaznati resne politične volje za ambiciozen program mladinskih politik. Zadnji obsežnejši vladni program je predstavljalo Jamstvo za mlade iz januarja 2014, ki pa je v strokovnih krogih doživelo precej kritik, predvsem na račun le povzemanja že obstoječih ukrepov.

INTERNA ANALIZA MLADINSKA DEJAVNOST

Katera mladinska društva delujejo v občini? Kako so povezana in v kolikšni meri sodelujejo? Kakšni so njihovi programi?

V LETU 2015 JE V OBČINI IDRIJA DELOVALO 8 MLADINSKIH ORGANIZACIJ:

- **KLUB IDRIJSKIH ŠTUDENTOV**
- **ZVEZA DRUŠTEV MLADINSKI CENTER IDRIJA**
- **DRUŠTVO TABORNIKOV ROD SREBRNIH KRTOV IDRIJA**
- **DRUŠTVO TABORNIKOV ROD KRANJSKEGA JEGLIČA SPODNJA IDRIJA**
- **DRUŠTVO ZA MLADINSKI RAZVOJ IDRIJA 2020**
- **MLADI FORUM SOCIALNIH DEMOKRATOV IDRIJA-CERKNO**
- **DRUŠTVO PODEŽELSKE MLADINE VRSNIK-LEDINE**
- **DRUŠTVO ZAKONCTEDNA**

Vse mladinske organizacije so ustanovljene po Zakonu o društvih, pri čemer ima Klub idrijskih študentov status študentskega kluba oz. študentske organizacije lokalne skupnosti po Zakonu o skupnosti študentov, Zveza društev Mladinski center Idrija pa je v fazi pridobivanja statusa organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju pri Uradu za mladino RS. Finančno najmočnejši je Klub idrijskih študentov, ki je od vseh mladinskih organizacij tudi najbolj samostojen; sledi mu Zveza društev Mladinski center Idrija, ki deluje v občinskih prostorih v objektu Nikolaja Pirnata ter za svoj program prejema občinska sredstva. Društvi tabornikov Rod srebrnih krtov Idrija (s četo v Črnem Vrhu nad Idrijo) in Rod kranjskega jegliča Spodnja Idrija sta finančno precej neodvisna, največ finančnih sredstev pridobita iz članarin. Društvo podeželske mladine Vrsnik-Ledine večino sredstev pridobi s pridobitnimi dejavnostmi na lastnih dogodkih, Društvo Zakonctedna pa s prispevki članov za udeležbo na aktivnostih. Društvo za mladinski razvoj Idrija 2020 finančna sredstva pridobiva preko sodelovanj s partnerskimi organizacijami in vložki članov, Mladi forum Socialnih demokratov Idrija-Cerkno pa iz matične stranke.

Vsebinsko društva pokrivajo zelo raznolika področja, njihovi programi pa se le v manjšem delu prekrivajo. Klub idrijskih študentov, Zveza društev Mladinski center Idrija, Društvo podeželske mladine Vrsnik-Ledine, Društvo Zakonctedna, Društvo tabornikov Rod srebrnih krtov Idrija in Društvo tabornikov Rod kranjskega jegliča Spodnja Idrija primarno organizirajo družabne, kulturne, zabavne, športne in izobraževalne dogodke; prvi štirje za širšo (mlado) javnost, zadnja dva pa predvsem za lastno (taborniško) članstvo.

Aktivnosti Društva za mladinski razvoj Idrija 2020 in Mladega foruma Socialnih demokratov Idrija se nahajajo v polju mladinskega zagovorništva, mladinskih politik in razvojnih vprašanj Občine Idrija. S temi aktivnostmi prehajajo iz čistega mladinskega polja v širšo družbeno in civilno sfero.

Gledano celostno lahko trdimo, da so aktivnosti mladinskih društev v občini Idrija osredotočene na prostovoljstvo in medgeneracijsko sodelovanje, neformalno učenje in usposo-

bljanje, zdrav način življenja ter dostop do kulturnih dobrin. Podrazvite so aktivnosti v sferah mobilnosti mladih in mednarodnega povezovanja ter zaposlovanja in podjetništva.

Na podlagi razgovorov s predstavniki vseh društev, je mogoče identificirati nekaj ključnih strateških ciljev in usmeritev mladinskih društev, v katere ta strategija zaradi avtonomnosti mladinskega sektorja ne posega, a jih upošteva pri oblikovanju mladinskih politik.

ZVEZA DRUŠTEV MC IDRİJA

Ulica IX. Korpusa 17, Idrija

Zveza društev, ustanovljena 2013

Člani: Člani društev RSK, KIŠ in Idrija 2020

Prostori: v najemu

Zvezo društev MC Idrija sestavljajo 3 mladinske organizacije v občini Idrija (RSK Idrija, Idrija 2020 in Klub idrijskih študentov). Mladim v občini prinaša novo kvaliteto preživljanja prostega časa, skrbi za informiranje o razpisih in priložnostih, razvija ustvarjalne potenciale,...

Trije najbolj prepoznavni projekti:

1. oprema in preureditev prostorov
2. Dialog mladih
3. Potopisna predavanja/instrukcije/športni turnirji

DRUŠTVO ZA MLADINSKI RAZVOJ IDRİJA 2020

Ulica IX. Korpusa 17, Idrija

Društvo, ustanovljeno 2007 kot KUD Pank rok pozitivno; 2012 preimenovalo v Idrija 2020

Člani: 20 mladih, 5 drugih

Prostori: v najemu

Idrija 2020 je ideja, da je s skupnimi močmi, zagnanostjo in vztrajnostjo mogoče ustvarjati dobre stvari – se osebno razvijati, so-ustvarjati mesto in razvijati poslovne priložnosti. Idrija 2020 je tudi mreža več kot 30 bolj ali manj povezanih mladih, ki stremijo k viziji sodobne, ustvarjalne in drugačne Idrije. Idrija 2020 omogoča različnim mladi iz Idrije realizirati svoje ideje, razviti nove produkte in storitve, pripraviti lastne projekte ter dokazati sebi in drugim, česa so sposobni.

Trije najbolj prepoznavni projekti:

1. The Idria Lace
2. TBI, revija za prihodnost mesta
3. Geocaching Idrija

DRUŠTVO TABORNIKOV ROD SREBRNIH KRTOV IDRİJA

Ulica IX. korpusa 17, Idrija

Društvo, ustanovljeno 1952

Člani: 30 mladih, 60 drugih

Prostori: pisarna v najemu, taborniška koč Pšenk v dolgoročnem najemu, skrbniki taborišča v Karigadorju, uporaba skladišča v parku Kajzer/Jožefov jašek

Taborniška organizacija je prostovoljna, neprofitna, nepolitična, mladinska organizacija, ki se ukvarja v neformalnim izobraževanju otrok in mladine, se povezuje z različnimi generacijami, združuje različne aktivnosti, od športnih do kulturnih, in deluje v javnem interesu. RSK Idrija ima enkrat tedensko sestanke z mlajšimi otroki, to je 9 skupin, redne sestanke vodstva in letne akcije, kot so taborjenja, zimovanje, izleti, pohodi ...

Društvo ima status društva, ki deluje v javnem interesu.

Trije najbolj prepoznavni projekti:

1. Letno taborjenje
2. Zimovanje
3. 1. rodova akcija: obisk Atlantisa in Koloseja

DRUŠTVO ZAKONCTEDNA

Za gradom 4, Idrija

Društvo, ustanovljeno 2013

Člani: 14 mladih, 4 drugi

Prostori: brez

Društvo združuje ljubitelje športov v naravi. Društvena vizija je popularizacija športov v naravi v lokalni skupnosti (regiji) in izobraževati s področja nle-teh.

Trije najbolj prepoznavni projekti:

1. Kajakaška mala šola
2. Freeride delavnice
3. Kajakaški dan Lajšt

“Prav je, da se mladi v imenu mladih angažirate in uveljavljate svoje pravice. Le tako naprej!”

– komentar v anketi med mladimi

DRUŠTVO PODEŽELSKJE MLADINE VRSNIK-LEDINE

Ledine 13, Spodnja idrija

Društvo, ustanovljeno 2001

2001

Člani: 30 mladih, 20 ostalih

Prostori: v najemu

Društvo podeželske mladine Vrsnik-Ledine je prostovoljno, samostojno, nepridobitno in nepolitično združenje fizičnih oseb oz. mladih s podeželja ter njihovih somišjenikov. Včlanjeno je v ZSPM, kjer sodeluje na vseh zveznih projektih tako kot udeleženec kot tudi izvajalec določenih projektov. Poleg tega izvaja tudi svoje projekte, s katerimi krepi povezanost mladih na podeželju/planoti.

Trije najbolj prepoznavni projekti:

1. Vzpon za pokal Tanje Žakelj
2. Kruha in iger
3. Dejavnost malonogometne skupine Mali mojstri

MLADI FORUM SOCIALNIH DEMOKRATOV IDRİJA – CERKNO

Lapajnetova 7, Idrija

Podmladek politične stranke, ustanovljen 2001

Člani: 20 mladih

Prostori: souporaba pisarne

Podmladek politične stranke, ki se ukvarja predvsem s političnim delovanjem na področju mladih. Šteje 10 članov predsedstva. Ukvarja se z organizacijo političnih kampanj in širjenjem socialdemokratskih vrednot med mladimi.

Trije najbolj prepoznavni projekti:

1. Kampanja za županskega kandidata
2. Sodelovanje s domom starejših občanov in pomoč pri težjih fizičnih opravilih starejšim na domu
3. Dan za spremembe

KLUB IDRIJSKIH ŠTUDENTOV

Ulica IX. korpusa 17, Idrija

Društvo (študentska organizacija lokalne skupnosti), ustanovljeno 1992

Člani: 220 mladih, 1 častni član

Prostori: pisarna in klub v najemu, vadbeni prostor v lasti

Klub idrijskih študentov je neprofitno združenje študentov in študent, dijakov in dijakinj, ki deluje z namenom povezovanja na področjih izobraževanja, kulture, športa, razvoja in sociale. Klub na lokalni ravni nudi članske ugodnosti in sodelovanje v klubskih aktivnostih. S svojim delovanjem se KIŠ redno udeleži v lokalni skupnosti in pripomore k aktivni udeležbi mladih pri odločanju o tematikah, ki se neposredno tičejo njihove lastne prihodnosti.

Trije najbolj prepoznavni projekti:

1. Festival Čipkarija
2. Tek v Belo
3. Revija TBI, revija za prihodnost mesta

DRUŠTVO TABORNIKOV ROD KRANJSKEGA JEGLIČA SPODNJA IDRIJA

Šolska ulica 11, Spodnja Idrija

Društvo, ustanovljeno 1962

Člani: 20 mladih, 74 ostalih

Prostori: v uporabi

Poslanstvo RKJ je izobraževanje in vzgoja mladih v odgovorne, samostojne in solidarne posameznike. RKJ uči mlade sobivanja z naravo in preživetja v njej ter odnosa do družbe, hkrati pa jim pomaga razvijati svojo lastno identiteto. Delo temelji na tedenskih sestankih, ki potekajo v skupinah enako starih otrok. Ti pridobivajo nove veščine in znanja, za kar skrbijo vodniki. Delo vodnikov nadzoruje načelnik, ki skrbi za pravilno izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa in taborniških akcij, pri čemer mu pomaga starešina. Za vodenje rodu je odgovorno vodstvo, sestavljeno iz starejših tabornikov, ki pod vodstvom načelnika načrtujejo letne akcije.

Društvo ima status društva, ki deluje v javnem interesu.

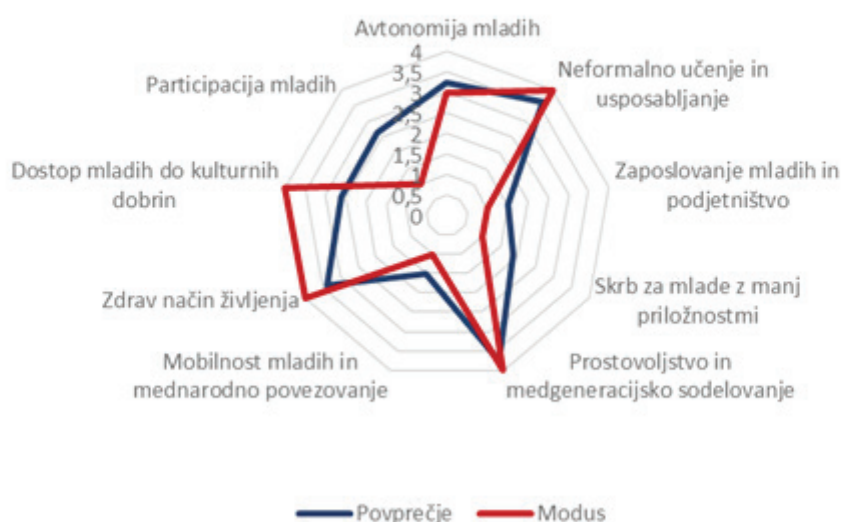
Trije najbolj prepoznavni projekti:

1. Taborjenje
2. Zimovanje
3. Propagandni mesec

CILJI MLADINSKIH DRUŠTEV

1. RAZVOJ FESTIVALA ČIPKARIJA V URBANI FESTIVAL REGIJSKIH RAZSEŽNOSTI Z RAZNOLIKIMI GLASBENO-KULTURNO-ŠPORTNIMI AKTIVNOSTMI.
2. OKREPITEV VLOGE KLUBA IDRIJSKIH ŠTUDENTOV KOT »SERVISA ŠTUDENTOV IN DIJAKOV«.
3. RAZVOJ REDNEGA DNEVNEGA PROGRAMA V MLADINSKEM CENTRU IDRIJA; V SODELOVANJU Z DRUGIMI MLADINSKIMI ORGANIZACIJAMI IN ORGANIZACIJAMI ZA MLADE. ZAPOSILITEV 2-3 MLADINSKIH DELAVCEV V IDRIJSKEM MLADINSKEM SEKTORJU.
4. POSTOPEN VSTOP MLADINSKIH ORGANIZACIJ (MLADINSKI CENTER IDRIJA, IDRIJA 2020, DRUŠTVO ZAKONCTEDNA) V POLJE MLADINSKEGA TURIZMA PREKO ORGANIZACIJE MLADINSKIH SREČANJ, DELAVNIC IN POLETNIH ŠOL; RAZVOJ TURISTIČNIH STORITEV (TEHNIČNO-NARAVOSLOVNE DELAVNICE, INOVATIVNI DOGODKI NA TEMO RUDARSKÉ DEDIŠČINE, RAZVOJ KLEKLJANIH SPOMINKOV).
5. OHRANITEV SWENAK KLUBA KOT OSREDNJEGA PRIZORIŠČA GLASBENIH IN ZABAVNO-DRUŽABNIH DOGODKOV V OBČINI; RAZŠIRITEV NABORA ORGANIZATORJEV DOGODKOV.
6. NADALJNJA PODPORA MLADIH GLASBENIH SKUPIN IN IZVAJALCEV Z NUDENJEM VADBENIH PROSTOROV V KLUBU SWENAK IN ŠTALI.
7. RAZVOJ PROJEKTA TBI V PLATFORMO ZA PREMIŠLJEVANJE PRIHODNOSTI IN RAZVOJA OBČINE – PREKO TISKANE REVIEJE IN DOGODKOV; TBI BI TAKO PREDSTAVLJALA POVEZAVO MED MLADINSKIM SEKTORJEM IN ŠIRŠO SKUPNOSTJO.
8. RAZVOJ ŠPORTNO-REKREATIVNIH PRIREDITEV REGIJSKEGA ZNAČAJA: TEK V BELO (KIŠ), VZPON TANJE ŽAKELJ (DRUŠTVO PODEŽELSKÉ MLADINE LEDINE-VRSNIK) ...
9. VZPOSTAVITEV PROGRAMA ZA SPODBUJANJE USTVARJALNOSTI IN INOVATIVNOSTI MED MLADIMI V MLADINSKEM CENTRU IDRIJA (T.I. USTVARJALNIK)

Aktivnosti mladinskih društev v občini Idrija - povprečje in modus

IZVLEČEK

Na podlagi analize aktivnosti in programov mladinskih organizacij, lahko identificiramo:

STRATEŠKO POMEMBNI PREDNOSTI MLADINSKIH ORGANIZACIJ

- Programska in starostna raznolikost
- Samoiniciativnost in vizija preboja mladinskega sektorja

STRATEŠKO POMEMBNI SLABOSTI MLADINSKIH ORGANIZACIJ

- Osredotočenost na aktivnosti ob koncih tedna
- Geografska nereprezentativnost

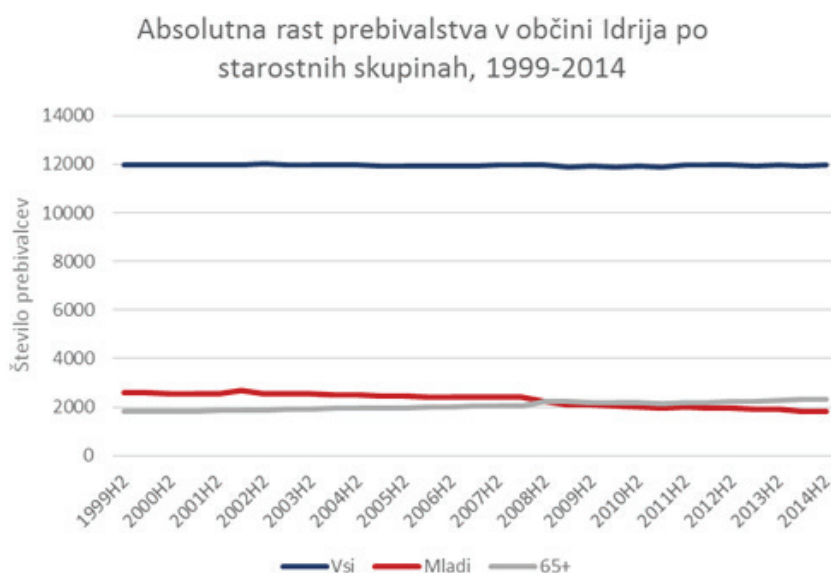
KLJUČNA IZZIVA MLADINSKIH ORGANIZACIJ

- Prehod od aktivnosti ob koncu tedna k celotedenskem programu
- Razširitev dosega mladinskih organizacij in integracija mesto-podeželje

INTERNA ANALIZA

MLADI

Ključen vir informacij o položaju mladih – njihovih življenjih, skrbah, željah in mnenjih – smo pridobili iz spletne ankete. Anketo, ki je potekala v začetku leta (25. februar – 25. marec 2015), je izpolnilo 315 oseb (80-100 % izpolnjeno), od tega 290 mladih, ki v občini Idrija prebivajo, se izobražujejo, delajo oz. se udeležujejo v prostem času. Baza podatkov je bila pred analizo prečiščena in utežena po kraju prebivanja (urbani naselji – podeželje).

KOLIKO JE MLADIH?

Je mladih res vedno manj? Kako hitro se kot družba staramo? Kakšno je razmerje med generacijami?

V občini Idrija prebiva 1830 mladih med 15. in 30. letom. Če je število prebivalcev v občini Idrija v zadnjih petnajstih letih stagniralo oz. rahlo nazadovalo (za okrog 30 oseb), je število mladih občutneje upadlo (za 239 v 15 letih). Nasprotno je število oseb starejših od 65 let narastlo za 522 oseb.

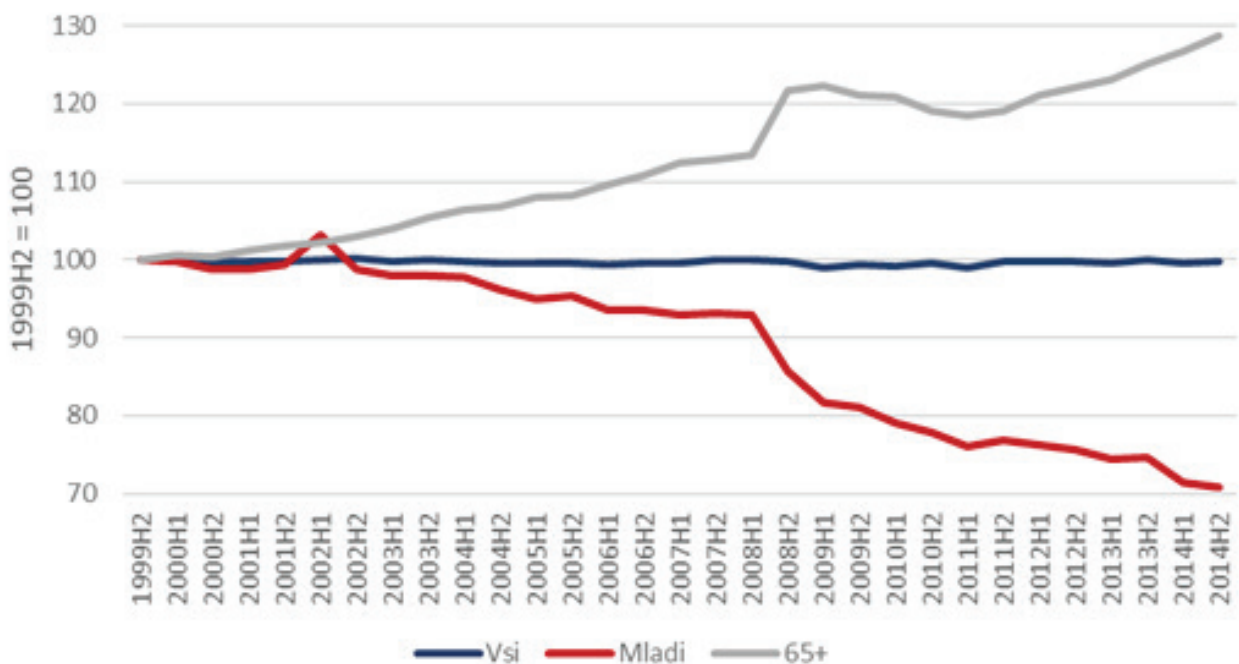
Pogled na relativno rast izbranih treh skupin prebivalstva (mladi, starejši od 65 let in vsi skupaj) jasneje pokaže povečevanje razkoraka med mladimi in starejšimi. Neugodno razmerje med mladimi in starimi bo tako vodilo v staran-

je prebivalstva in zmanjševanje števila prebivalcev. Po izračunih Friedlove in Repoluska (2010: 125) se bo demografska kriza, za katero bo značilno nesorazmerje med vse manj številnim delovno aktivnim prebivalstvom in naraščajočim vzdrževanim (predvsem ostarelim) prebivalstvom, začela okrog leta 2015.

Po zmerno optimistični projekciji, ki izhaja iz predpostavke o linearno rastoči vrednosti koeficienta celotne rodnosti ter predpostavljene ničelnem saldo selitev na medobčinski ravni in ohranjeni dinamiki in smeri selitev na lokalni ravni znotraj občine, bo urbano

območje občine v dvajsetih letih (od 2008 do 2028) izgubilo več kot 15 odstotkov prebivalcev. Številčno bi se najbolj povečal kontingent starejših od 64 let – za skoraj 20 odstotkov, najbolj pa bi upadli kontingenti srednjeolce in mlajše delovne sile (za okrog 25 odstotkov) in študentski kontingent (za več kot 30 odstotkov) (Friedl in Repolusk, 2010: 123-124). (Skok v letu 2008 je posledica spremenjene statistične definicije prebivalstva, zato podatki niso neposredno primerljivi s predhodnimi leti, temveč le z drugimi starostnimi skupinami.)

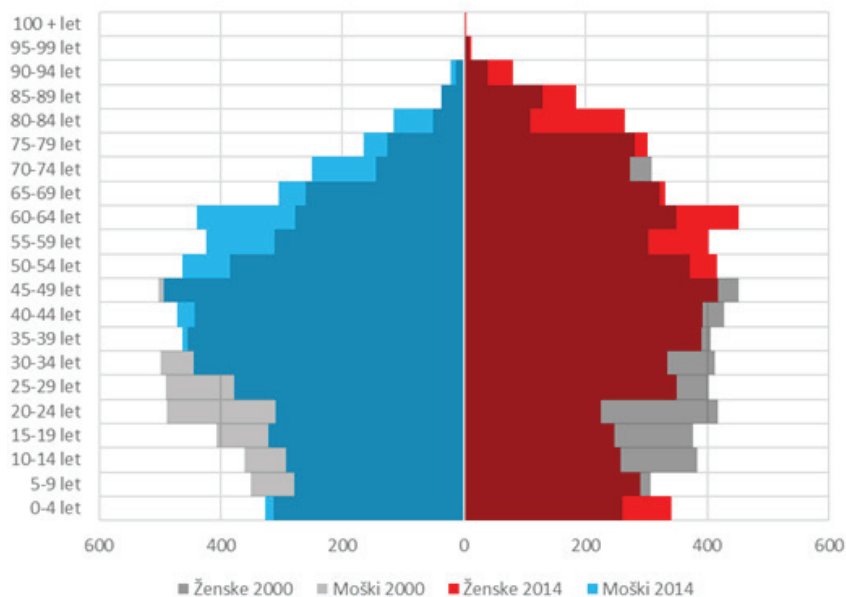
Relativna rast prebivalstva v občini Idrija po starostnih skupinah, 1999-2014

Primerjava populacijskih piramid iz leta 2000 in 2013 prav tako kaže na staranje prebivalstva in krepitev starejših starostnih skupin (nad 35 let pri moških in nad 45 pri moških) ter ožanje populacijske piramide pri mlajših generacijah. Upanje predstavlja širitev najmlajše starostne kategorije – otrok do 4. leta.

V zadnjih petnajstih letih je bil naravni prirast (rojstva in smrti skupaj) večinoma negativen, medtem ko je skupni selitveni prirast (priselitve in odselitve skupaj) nihal – do sredine prvega desetletja tega stoletja minimalno, nato pa občutneje. Skupni selitveni prirast tako edini (občasno) popravlja demografsko sliko občine.

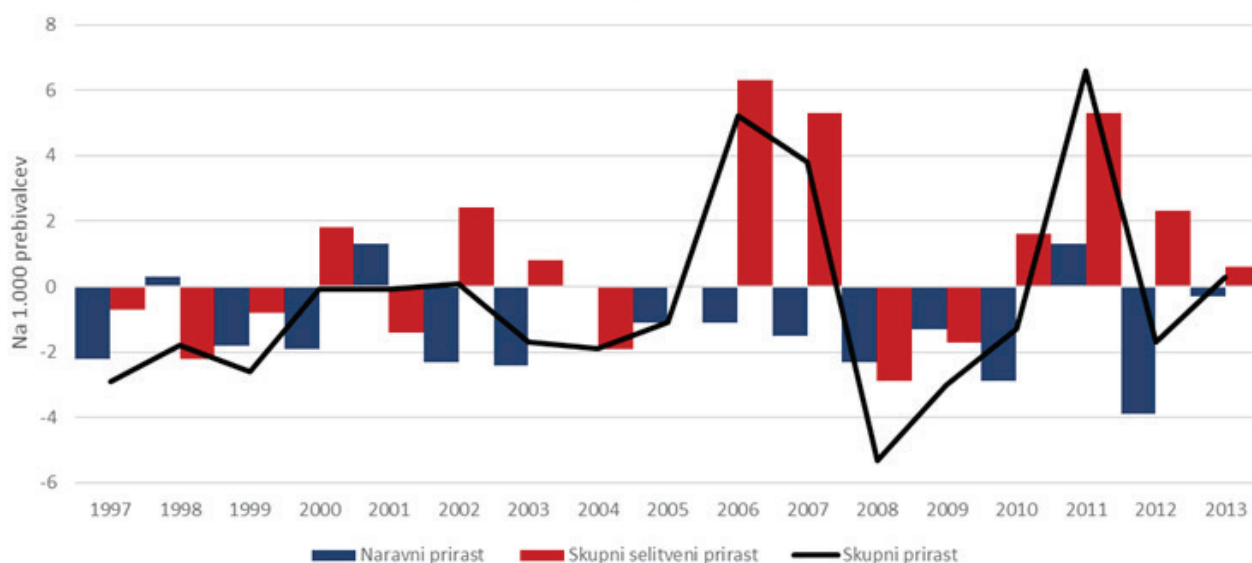
Razlika v populacijski piramidi občine Idrija, 2000 in 2014

“Preveč ljudi (sploh starejših) živi v preteklosti in se jo »z vsemi štirimi« oklepa. To verjetno tudi poskušajo vcepiti v glave mladih, kar pa nikamor ne pelje.”

– komentar v anketi med mladimi

Populacijska gibanja v občin Idrija, 1997-2013

KAKO ŽIVIJO MLADI?

S kakšnim mesečnim proračunom živijo mladi? Kje živijo? Se tudi neformalno izobražujejo? Se bojijo brezposelnosti?

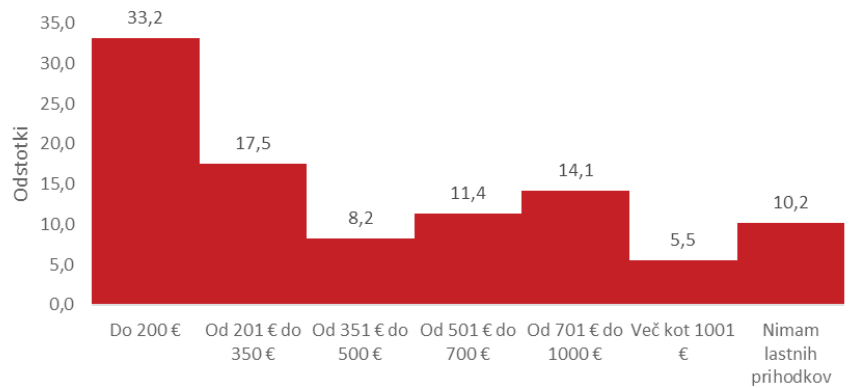
Mladi v občini Idrija živijo z zelo omejenim mesečnim proračunom – 10,2 odstotka nima lastnih prihodnov, kar tretjina pa do 200 evrov mesečnih dohodkov. Le slaba tretjina ima nad 500 evrov dohodkov.

Največji delež mladih po pričakovanjih opravlja delo preko študentske napotnice – a 17,8 odstotkov manj kot leta 2010.

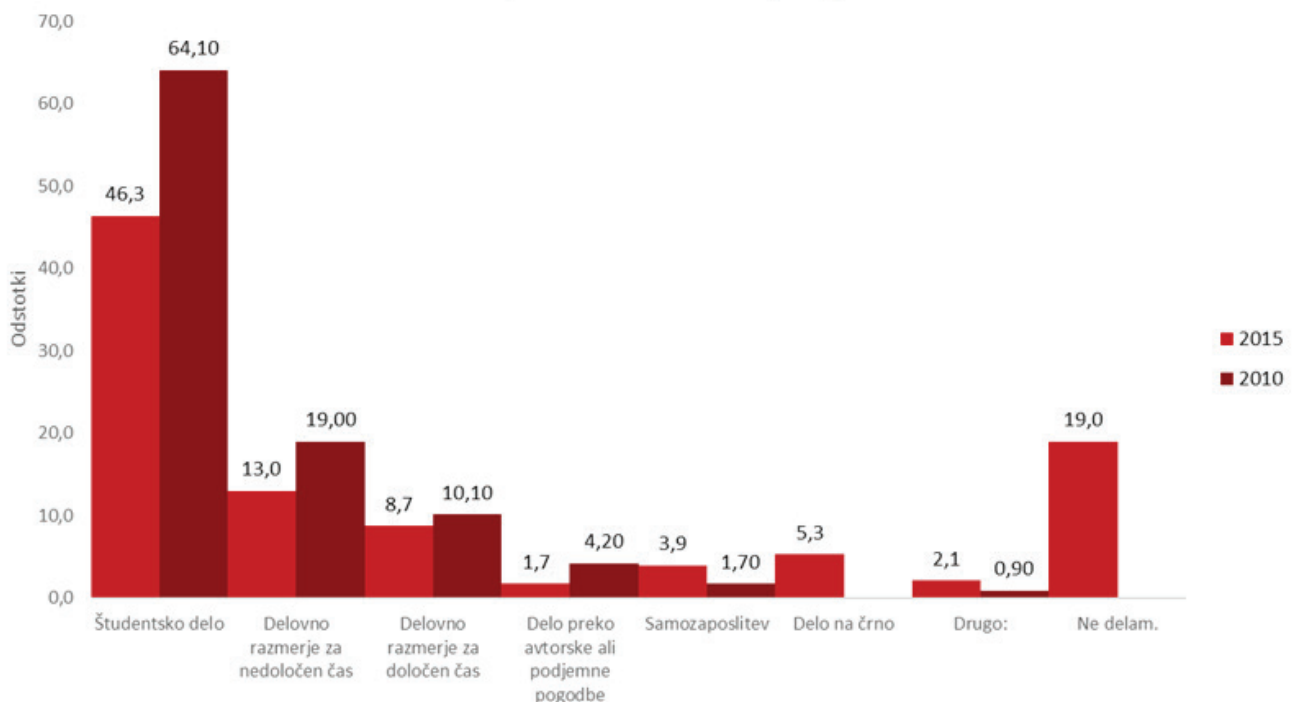
Večina mladih ne prejema nikakršne štipendije.

Zadnja gospodarska kriza je močno vplivala na mlade – to je moč razbrati iz števila brezposelnih mladih, prijavljenih na Zavodu za zaposlovanje Repub-

Ali nam lahko zaupate vaše povprečne mesečne neto prejemke (delo, štipendija, žepnina ...) ?

Če delate, kakšno obliko dela opravljate?

like Slovenije – Urad za delo Idrija, ki se je v letu 2009 kar podvojilo. V naslednjih letih se število brezposelnih mladih sicer ne povečuje tako drastično, a je še vedno skoraj trikrat višje kot januarja 2005.

Vpliv krize opazamo tudi v rezultatih ankete – kriza je močno vplivala na življenje mladih in njihovih družin, predvsem na 22,7 odstotkov mladih, ki poročajo o zelo velikem vplivu krize. Prav slednje vprašanje razkriva močan razkorak znotraj generacije mladih – na eni strani mlade, na katere je kriza močno vplivala, ter na drugi strani tiste, ki vpliva ne čutijo (16,4 odstotkov mladih sploh ne čuti vpliva).

Vplive gospodarske krize zaznavamo tudi v ocenah skrbi zaradi morebitne nezaposlenosti – če je še leta 2011 30,5 odstotkov trdilo, da se nič ne boji nezaposlenosti, je teh danes le še 18,2 odstotkov. Močan porast opazamo pri tistih, ki trdijo, da se (zelo) bojijo nezaposlenosti.

Največji delež mladih v občini Idrija želi doseči (bolonjsko) mag-

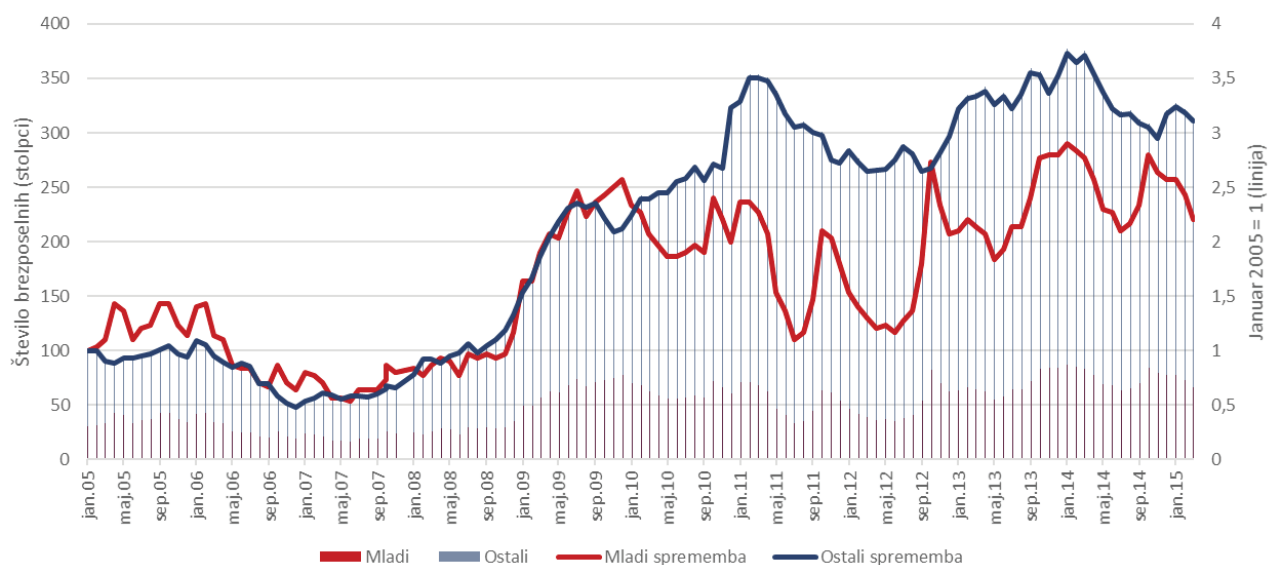
Ali trenutno prejimate štipendijo?

“Osebnostno se počutim ponižano in razčlovečeno. Ko se srečam s prijatelji/znanci na pijači, kosilu, večerji ... sem edina, ki ne kupim ničesar, rekoč da »mi nič ne paše«, ker se bojim priznati kakšno je dejansko stanje in tako le lažna opazujem ostale.”

– komentar v anketi med mladimi

Brezposelni mladi in preostalo prebivalstvo, UD Idrija, 2005-2015

istrsko izobrazbo, dodatnih 19,8 odstotkov pa (bolonjsko) diplomsko izobrazbo. V kolikor bodo ambicije mladih uresničene, bodo skoraj tri četrtine mladih imele izobrazbo višjo od srednje šole.

Skrb pred nezaposlenostjo lahko povežemo s pomanjkanjem delovnih mest na splošno ter – sodeč po odgovorih sodelujočih v anketah – tudi z monotono ponudbo zaposlitev v občini Idrija. 27,8 odstotkov jih namreč meni, da je ponudba zaposlitev za njihov profil v občini Idrija zelo slaba. Le 5,2 odstotka ocenjuje ponudbo kot zelo dobro.

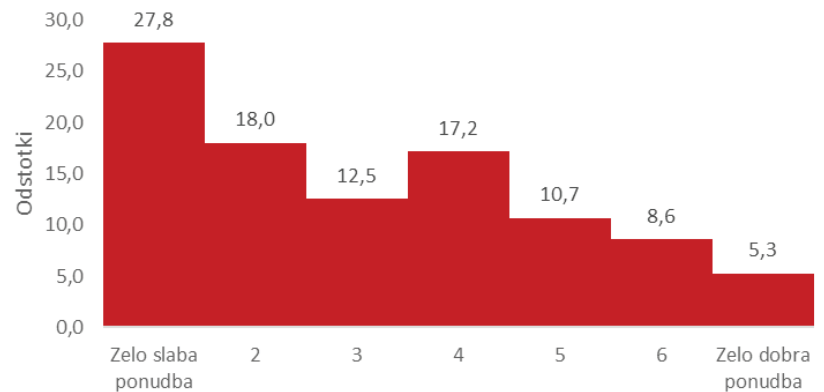
Neformalno izobraževanje med mladimi pridobiva na pomenu – čeprav 41,6 odstotkov še vedno odgovarja, da se v zadnjih 12 mesecih ni udeležilo nobene vrste neformalnega izobraževanja, se je kar 38,5 odstotkov udeležilo tečaja, ki je vezan na znanja in veščine, ki neposredno koristijo v sedanjem oz. bodočem poklicu.

Mladi se neformalnih izobraževanj (ne) udeležujejo zaradi/kljub povprečni ponudbi le-teh v občini Idrija – kar vsekakor kaže na nadaljnji potencial in potrebe, ki se morajo preleviti v ponudbo.

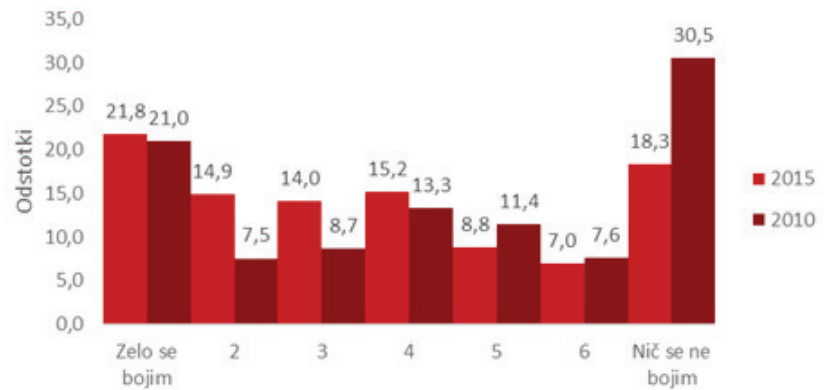
Kot je značilno za mlade v Sloveniji, tudi v Idriji prebivajo večinoma pri starših (58,2 odstotkov). Samostojno oz. s partnerjem živi le 13,6 odstotkov mladih.

Razlogi za visok delež mladih, ki živi pri starših, so različni – socialni, ekonomski, psihološki ... -, a dostopnost stanovanj, na katero ima občina lahko vpliv, ne pripomore k hitrejšemu odseljevanju od staršev. Kar 44,7 odstotkov mladih namreč meni, da so stanovanja za mlade v občini Idrija slabo dostopna. Kar 34,7 odstotkov ne ve, ali so oz. niso dostopna, kar po vsej verjetnosti

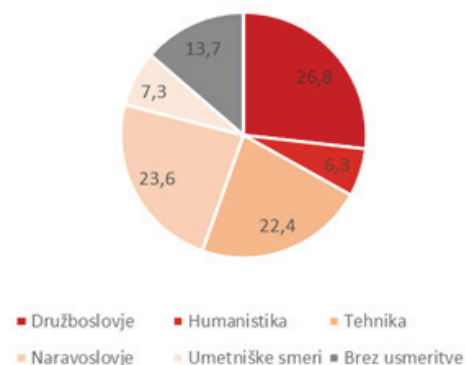
Kakšno je vaše mnenje o ponudbi zaposlitev za vaš profil v občini Idrija?

V kolikšni meri se strinjate s trditvijo: Bojim se, da se ne bom mogel/-la zaposliti?

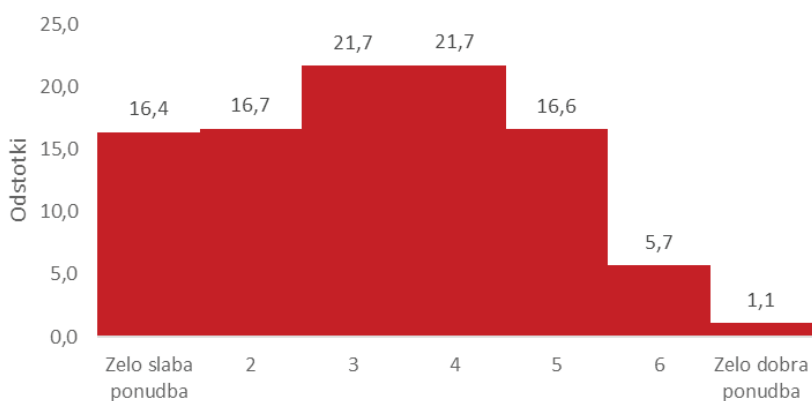
Katera je vaša smer izobraževanja?

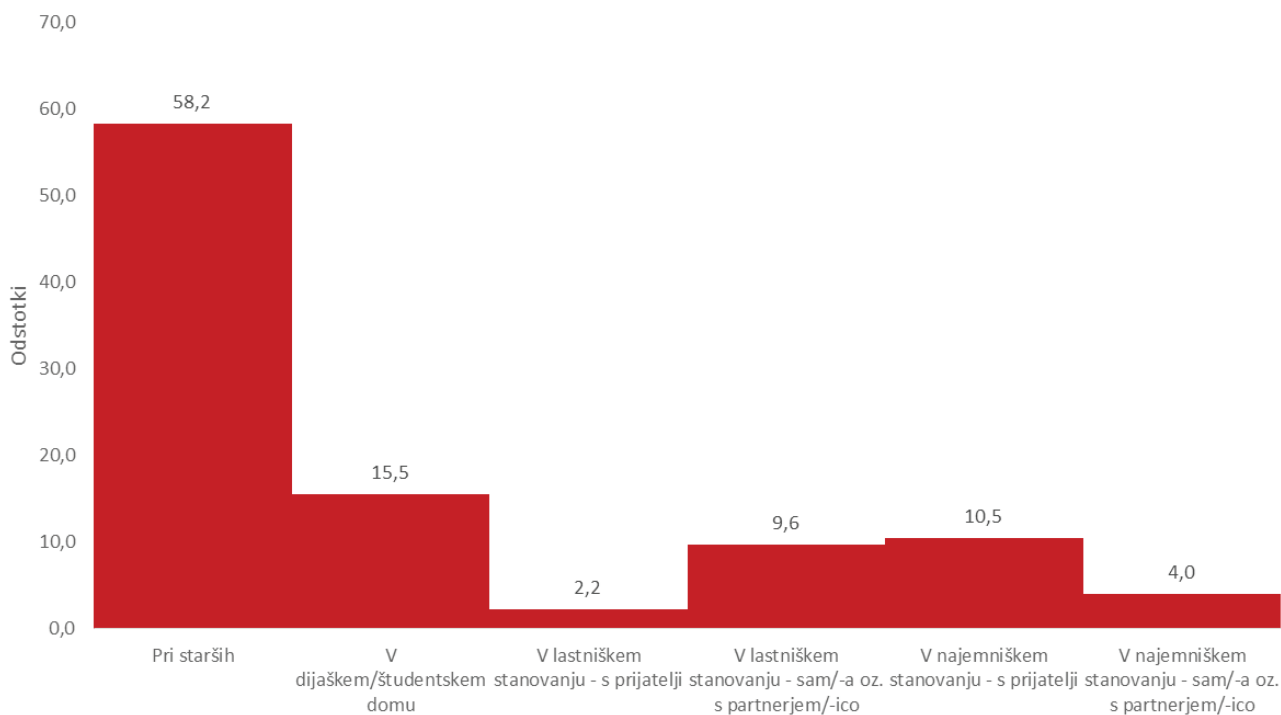
nakazuje na dejstvo, da se mladi s tem vprašanjem še ne soočajo.

Mladi od prostočasnih aktivnosti najbolj pogrešajo zabavne prireditve (57,3 odstotke), sledijo športne aktivnosti (29,0 odstotke), kulturne prireditve (25,0 odstotke), okrogle mize, izobraževanja, tečaji (18,3 odstotke) in aktivnosti, povezane z računalništvom (7,9 odstotke).

Kako bi ocenili vaše mnenje o ponudbi neformalnih izobraževanj v občini Idrija?

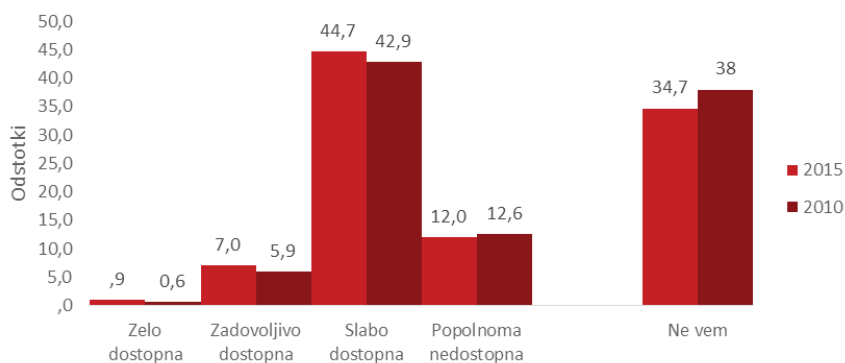
Kje prebivate?

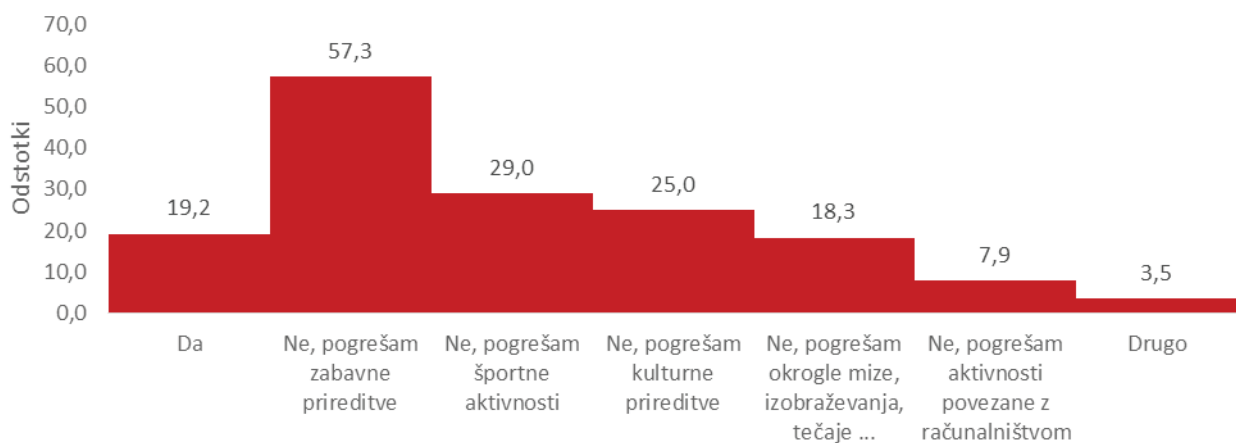
**“Nimamo več druge pogovorne teme,
kot le to, kaj se nam je zgodilo
v službi, saj nikamor več ne gremo,
kot le iz službe domov in obratno.
Zaradi različnih delovnikov se s
prijatelji vedno bolj redko (ali sploh
ne) dobimo na kavi.”**

– komentar v anketi med mladimi

V kolikšni meri so v občini Idrija dostopna stanovanja za mlade?

Ali lokalna skupnost ponuja dovolj aktivnosti za kvalitetno preživljanje prostega časa?

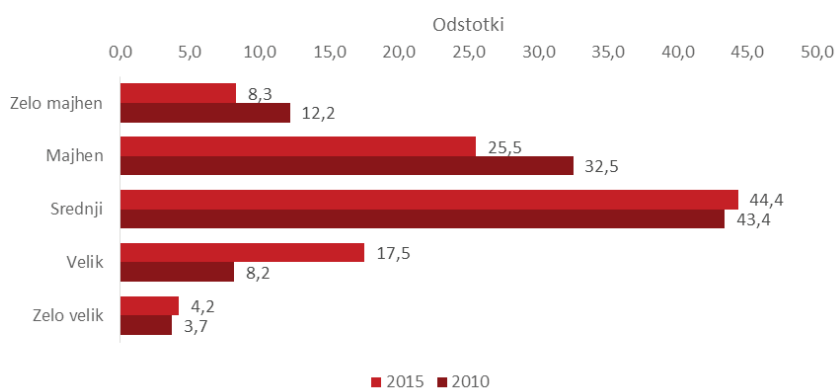
ODNOSI V DRUŽBI

Kako se počutijo mladi? Kakšne občutke jim vzbujajo druge generacije? Kako ocenjujejo svoj vpliv v lokalnem okolju?

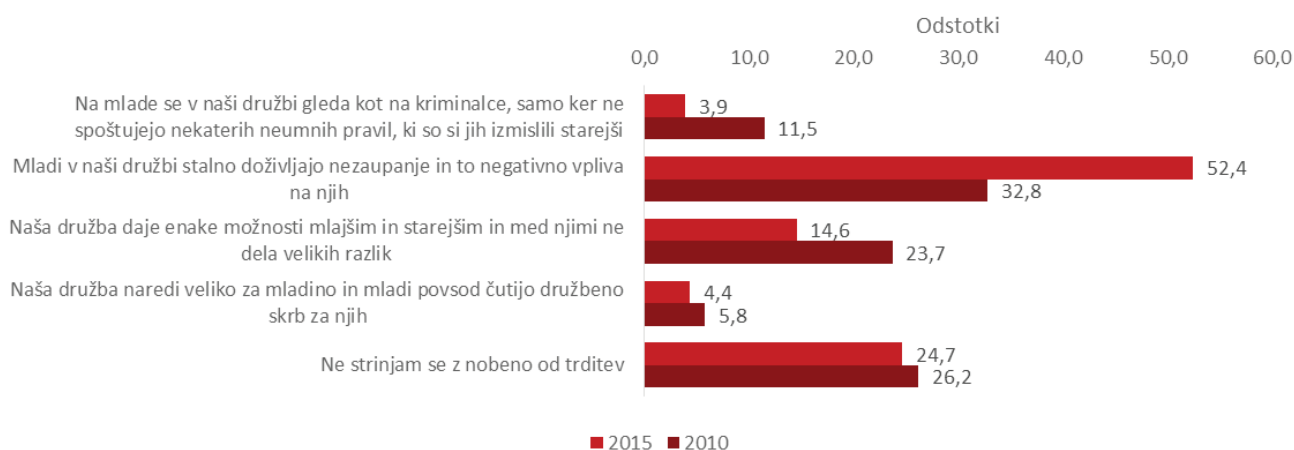
Očitno spremembo lahko opazimo v percepciji odnosa preostalih segmentov družbe do mladih – če je pred petimi leti 32,8 odstotkov mladih menilo, da mladi v naši družbi stalno doživljajo nezaupanje, je leta 2015 delež takih kar 52,4-odstoten. Nasprotno se je delež mladih, ki menijo, da daje naša družba enake možnosti mlajšim in starejšim zmanjšal za 9,1 odstotke. Med mladimi je tako vedno bolj prisoten občutek nezaupanja in neenakosti, medtem ko se občutek odkritih konfliktov zmanjšuje (z 11,5 % na 3,9 %).

Eno redkih pozitivnih sprememb lahko opazimo pri oceni vpliva mladih na družbene spremembe v lokalni skupnosti. Delež mladih, ki ocenjuje vpliv mladih kot velik se je povzpел z 8,2 odstotkov na 17,5 odstotke. Deleža mladih, ki ocenjujejo vpliv mladih kot majhen ali zelo majhen, pa sta se sočasno zmanjšala.

Kako ocenjujete vpliv mladih na družbene spremembe v lokalni skupnosti (občini), ki se bodo zgodile v vaši prihodnosti?

O mladih se govori na različne načine. V nadaljevanju so nekatere trditve. Izberi tisto, s katero se najbolj strinjaš.

KAJ SPREMENITI?

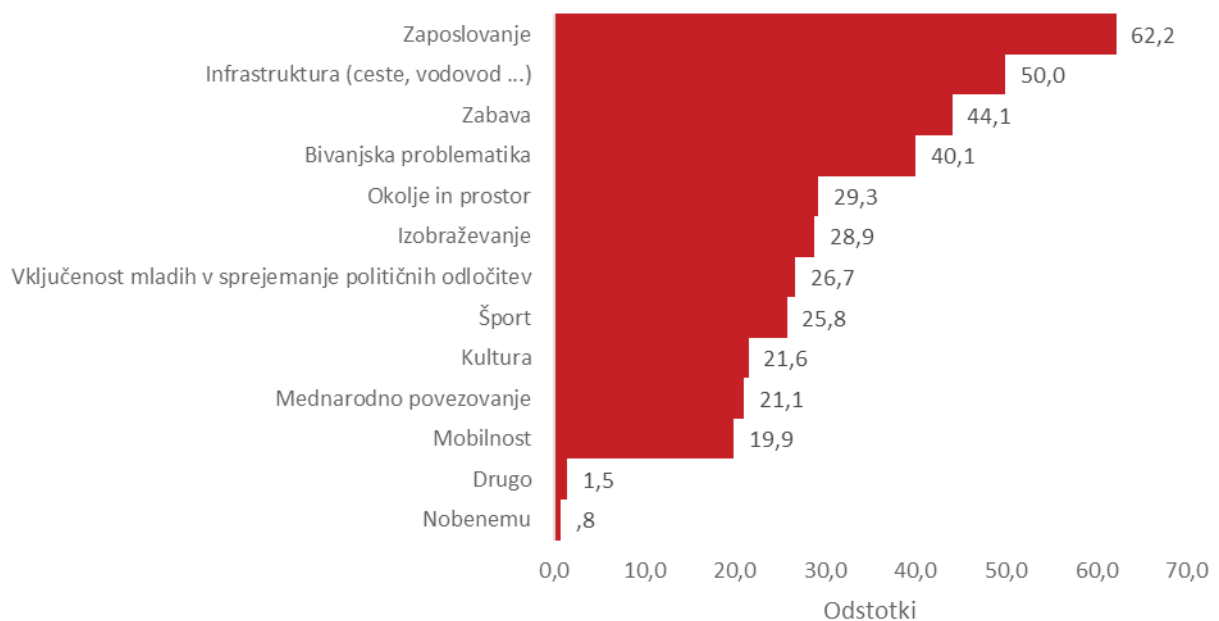
Kaj so največji izzivi občine po mnenju mladih? Čemu je potrebno posvetiti več pozornosti? Kaj naj storijo mladinska društva?

Kot najbolj pereč občine Idrija namreč mladi navajajo probleme povezane z zaposlovanjem in delovnimi mesti, probleme, vezane na odnose z drugimi občani in mentaliteto, infrastrukturo, bivanjsko problematiko, pomanjkanjem primerne zabave, mladinskih in koncertnih prostorov, pa tudi preveliko odvisnost od največjih podjetij v občini, dajanju prednosti tujcem pred domačini, odseljevanje mladih in neuravnotežen odnos podeželje-mesto. Mladi menijo, da bi občina morala največjo pozornost nameniti zaposlovanju, infrastrukturi, zabavi (!) in bivanjski problematiki.

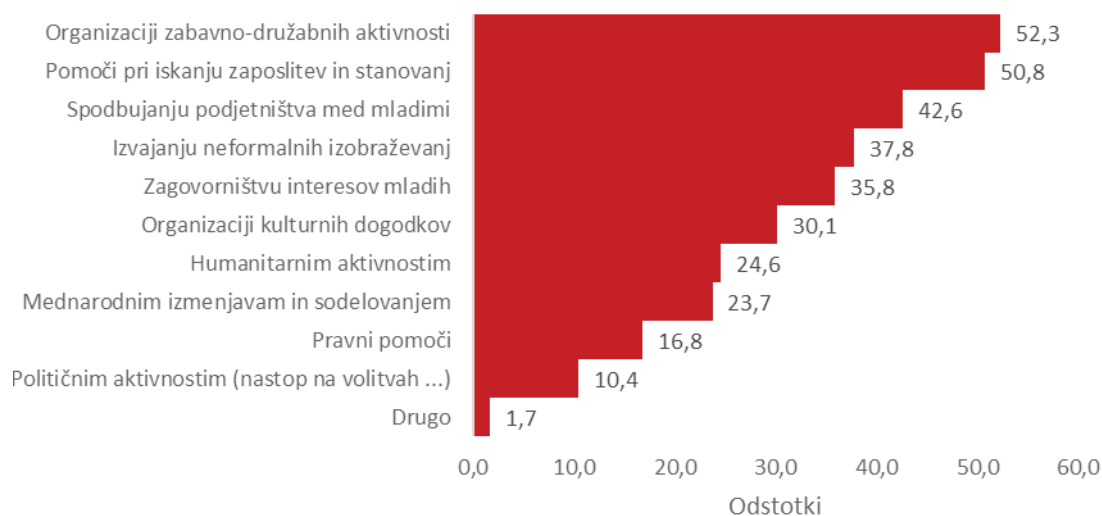
“Rada bi pohvalila vse sodelujoče, ki se zavzemajo za izboljšanje kvalitete življenja mladih v Idriji! Po dolgem času je na tem področju viden velik premik.”

– komentar v anketi med mladimi

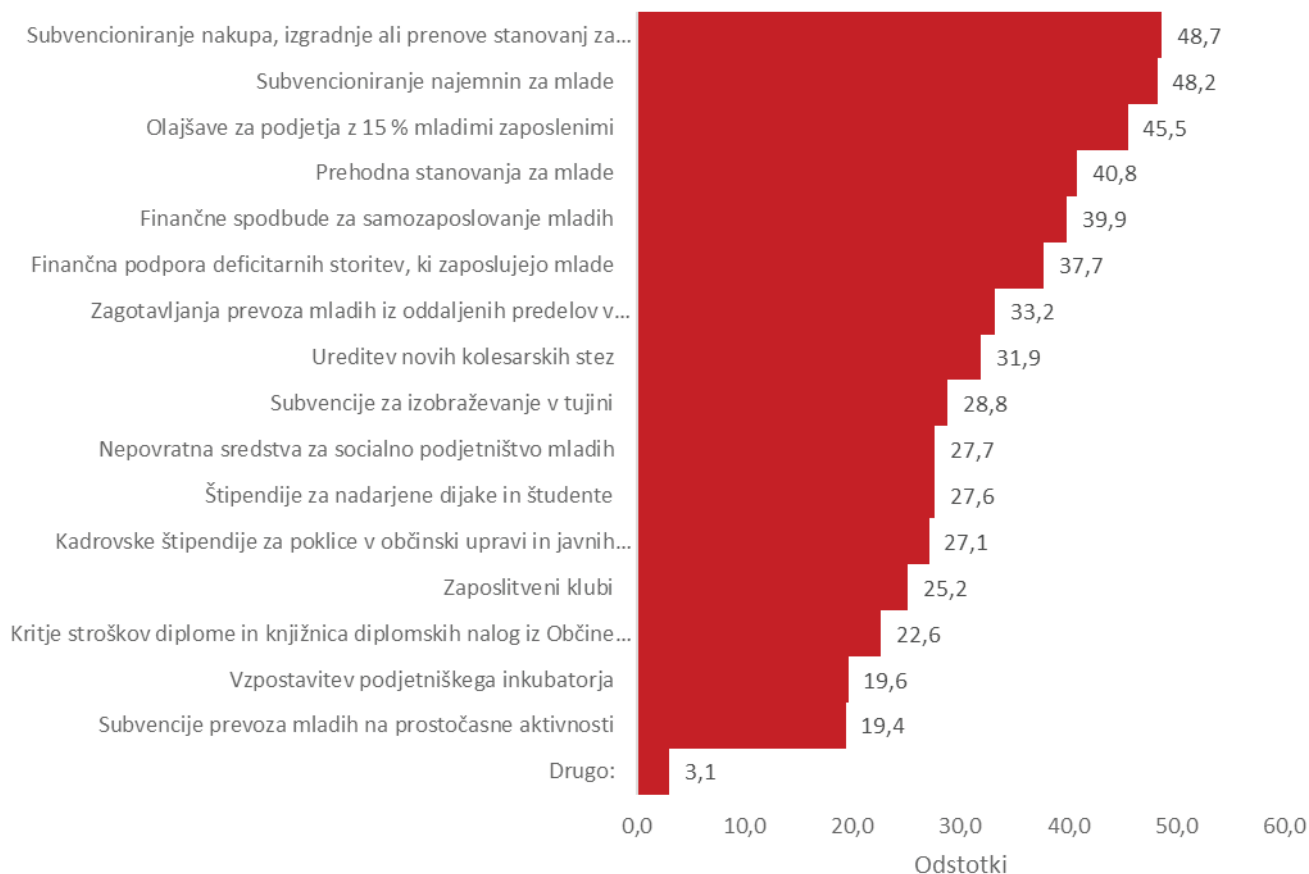
Kateremu od naštetih področij bi Občina Idrija morala nameniti največjo pozornost?

Katerim temam in aktivnostim bi morala mladinska društva (mladinski center, študentski klub ...) dati večjo pozornost?

Spodaj smo navedli nekaj možnih ukrepov strategije za mlade. Prosimo, označite, kateri od ukrepov se vam zdi primerni za občino Idrija.

Kot najbolj smiselne ukrepe v občini Idrija mladi ocenjujejo ukrepe s področja bivanjske problematike in zaposlovanja.

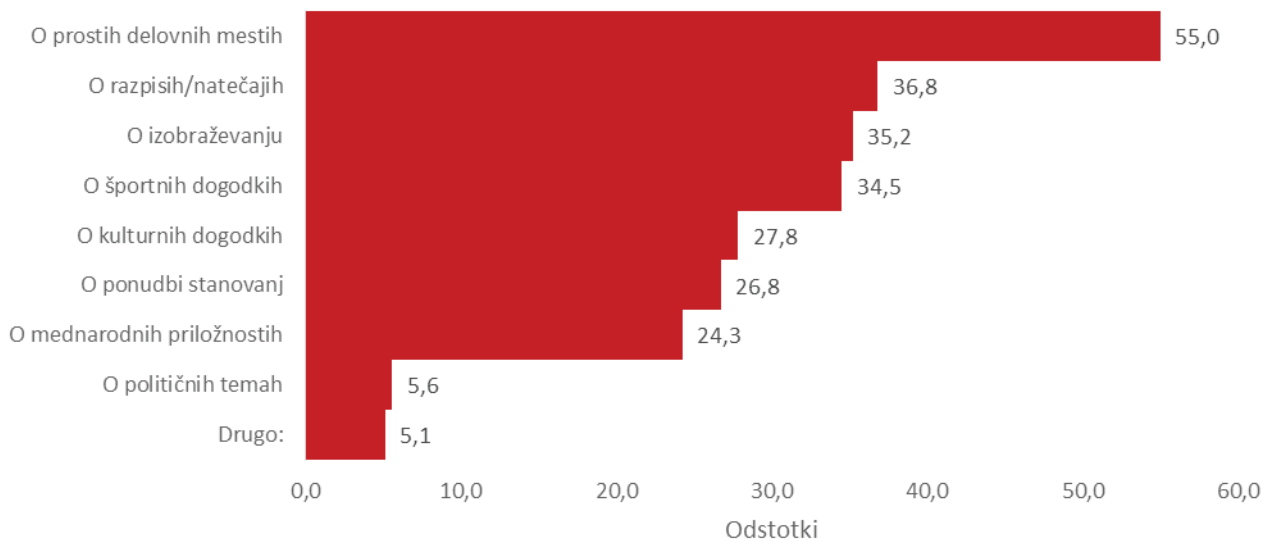
Po mnenju mladih bi večjo pozornost morala mladinska društva nameniti organizaciji zabavno-

družabnih aktivnosti, pomoči pri iskanju zaposlitve in stanovanj ter spodbujanju podjetništva med mladimi.

Vzroki za neudeležbo prireditelj in dogodkov v občini Idrija so – po mnenju mladih – predvsem slaba

informiranost, majhen interes prijateljev in slaba ponudba vsebin. Problem slabe informiranosti se kaže tudi na drugih področjih – mladi najbolj pogrešajo informacije o prostih delovnih mestih, razpisih in natečajih, izobraževanju in športnih dogodkih.

Katere informacije najbolj pogrešate ?

IZVLEČEK

Na podlagi analize rezultatov ankete in pregleda demografskih kazalnikov, lahko identificiramo:

STRATEŠKO POMEMBNI PREDNOSTI MLADIH

- Visoka (formalna in neformalna) izobraženost
- Porast vpliva mladih na spremembe v lokalni skupnosti

STRATEŠKO POMEMBNI SLABOSTI MLADIH

- Omejena razpoložljiva finančna sredstva
- Porast strahu pred nezaposlenostjo in občutka nezaupanja v družbi

KLJUČNA IZZIVA MLADIH

- Uspešno iskanje ustrezne prve zaposlitve
- Usmeritev povečanega vpliva mladih v razvoj in krepitev mladinskih politik

INTERNA ANALIZA ORGANIZACIJE ZA MLADE

Z mladimi se ne ukvarjajo le mladinske organizacije – večji del časa mladih so z njimi v stiku druge organizacije, t.i. organizacije za mlade, ki lahko zaradi rednega stika z mladimi in profesionalnega pristopa dosega-jo pomembne korake v smeri uresničevanja strateške agende.).

POMEMBNO VLOGO V MLADINSKEM SEKTORJU IGRAJO TUDI ORGANIZACIJE ZA MLADE, SAJ SE Z MLADIMI SREČUJEJO DNEVNO, ZANJE IN Z NJIMI PRIPRAVLJAJO PROGRAME TER REŠUJEJO KLJUČNA ŽIVLJENJSKA VPRAŠANJA. S TEM NAMENOM SMO OPRAVILI POGOVORE S PETIMI ORGANIZACIJAMI ZA MLADE:

1. **GIMNAZIJA JURIJA VEGE IDRİJA**
2. **MESTNA KNJIŽNICA IN ČITALNICA IDRİJA**
3. **CENTER ZA SOCIALNO DELO IDRİJA**
4. **ZAVOD RS ZA ZAPOSLOVANJE - URAD ZA DELO IDRİJA**
5. **ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE IDRİJA**

IZVLEČEK

STRATEŠKO POMEMBNI PREDNOSTI ORGANIZACIJ ZA MLADE

- Uveljavljenost v lokalnem okolju
- Ambiciozno zastavljeni programi razvoja

STRATEŠKO POMEMBNI SLABOSTI ORGANIZACIJ ZA MLADE

- Nizka stopnja sodelovanja med organizacijami
- Odsotnost celovitega in povezanega pristopa k mladim

KLJUČNA IZZIVA ORGANIZACIJ ZA MLADE

- Sistematičen pristop k problemom mladih
- Vzpostavitev tesnejših partnerstev z organizacijami za mlade

STRATEŠKI DEL STRATEŠKE IZBIRE

VIZIJA MLADIM PRIJAZNE OBČINE

Občina Idrija bo mladim prijazna občina, kjer se bo vsak mlad počutil doma in vključen v življenje občine. Mladi bodo igrali ključno vlogo v razvoju občine, ki gradi na svoji kozmopolitski preteklosti in vrednotah, ki so se razvile v petstoletni tradiciji rudarjenja: inovativnosti, ustvarjalnosti, solidarnosti, znanju, medsebojni povezanosti in odprtosti v svet. Občina bo zato tako za mlade kot vse druge prebivalce spodbudno okolje za uspeh in konstantno rast.

3 GLAVNI IZZIVI SO:

- DELO
- DOM
- VKLJUČENOST

3 NAČELA STRATEGIJE ZA MLADE

- **IDRIJA, MLADIM PRIJAZNA OBČINA, JE ... SOLIDARNA.**

Občina Idrija je mladim prijazna, ker enakopravno obravnava vse mlade, ne glede na njihov družbeni položaj, družinsko ozadje, kraj prebivanja in etnično poreklo. Ukrepi mladinske politike nagovarjajo najširši spekter mladih, niso vezani le na posamezne skupine ter iščejo in ustvarjajo priložnosti za vse mlade. Mladinska politika poskuša biti holistična in integrativna, torej razumeti kompleksnost in prepletenost dejavnikov ter se nanje odzivati s čezsektorskimi programi in ukrepi.

- **IDRIJA, MLADIM PRIJAZNA OBČINA, JE ... ODPRTA.**

Občina Idrija je mladim prijazna, ker mlade vključuje v politične odločitve, aktivno išče mnenje mladih ter ga upošteva pri sprejemanju odločitev. Občina Idrija mlade aktivno obvešča o dogodkih in priložnostih, jim nudi možnost razvoja s sodelovanjem v občinskih projektih in aktivnostih ter podpira mladinske iniciative.

- **IDRIJA, MLADIM PRIJAZNA OBČINA, JE ... PREBOJNA.**

Občina Idrija je mladim prijazna, ker omogoča, spodbuja in podpira preboje iz obstoječega v novo, drugačno, boljše. Občina Idrija se ne boji sprememb, katerih nosilci so mnogokrat prav mladi, temveč razume, da so spremembe del njenega bistva in edini način za trajnosten, pravičen in uspešen razvoj. Občina podpira ambicioznost in drznost mladih.

CILJI STRATEGIJE ZA MLADE

KAZALNIK	STANJE 2015	CILJ 2020
STRAH PRED NEZAPOSLENOSTJO	36,7% (ZELO) SE BOJIM	30 % (ZELO) SE BOJIM
MNENJE O PONUDBI ZAPOSILITEV	45,8 % (ZELO) SLABA	30 % (ZELO) SLABA
DELEŽ MLADIH, KI PREBIVAJO PRI STARŠIH	58,2 %	50 %
VPLIV MLADIH NA SPREMEMBE V LOKALNI SKUPNOSTI	21,7 % (ZELO) VELIK VPLIV	30 % (ZELO) VELIK VPLIV
ŠTEVILO PRIJAVLJENIH BREZPOSEBNIH MLADIH NA UD IDRIJA	77 (JANUAR 2015)	45 (JANUAR 2020)
ŠTEVILO ZAPOSLENIH V MLADINSKEM SEKTORJU	0 (JANUAR 2015)	3 (JANUAR 2020)
FOND OBČINSKIH NEPROFITNIH STANOVANJ	106	116 (+4 PREHODNA)
ŠTEVILO DODELJENIH STANOVANJSKIH POSOJIH MLADIM ZA NOVOGRANJE IN ADAPACIJE TER NAKUPE STANOVANJ ALI STANOVANJSKIH HIŠ	23	30
ŠTEVILO MLADIH VKLJUČENIH V MEDNARODNE PROJEKTE OBČINE	48 (LETNO, 2014)	70 (LETNO, 2020)
ŠTEVILO MLADIH VKLJUČENIH V PODJETNIŠKO USMERJENE VSEBINE	150 (LETNO, 2014)	200 (LETNO, 2020)
ŠTEVILO SOFINANCIRANIH PROJEKTOV MLADINSKIH DRUŠTEV	6	9
VZPOSTAVITEV MLADINSKIH PROSOROV NA PODEŽELJU (ŠT. PROSTOROV)	0	2

DELO.

27,8 % mladih meni, da je ponudba zaposlitev za njihov profil v občini Idriji zelo slaba. Dodatnih 30,5 % ponudbo ocenjuje z negativnimi ocenami. V primerjavi z letom 2010, ko je 32,4 % mladih menilo, da je ponudba slaba ali zelo slaba, so se ocene ponudbe zaposlitev bistveno poslabšale. Posledično je med mladimi prisoten strah pred brezposelnostjo – 21,8 % mladih se zelo boji brezposelnosti, dodatnih 28,9 % izraža zaskrbljenost. Splošen strah pred brezposelnostjo se je tako iz 37,2% leta 2010 razširil na 50,7 % mladih. Le še 18,2 % mladih se ne boji brezposelnosti (leta 2010 je bil ta delež 30,5 %). Ni presenetljivo, da 62,2 % mladih meni, da bi občina morala največjo pozornost nameniti zaposlovanju.

Zaposlovanje zaradi omejenih pristojnosti ni tradicionalno področje delovanja slovenskih občin. Kljub temu lahko občina posredno vpliva na razvoj delovnih mest – s strateškim razvojem novih panog, odpiranjem priložnosti in posredno podporo gospodarstvu je mogoče pospešiti gospodarsko rast in mladim omogočiti uspešnejši vstop na trg delovne sile. To bo Občina Idrija storila z naslednjimi ukrepi:

1. VZPOSTAVITEV USTVARJALNIKA (T.I. MAKERS' & HACKERS' SPACE)

Potrebe po diverzifikaciji zaposlitvenih možnosti, razvoju novih (storitvenih) gospodarskih dejavnosti ter podpori lokalnemu gospodarstvu zahtevajo od Občine Idrije intenzivno spodbujanje (mladinskega) podjetništva na za občino strateških področjih – pametnih tehnologijah, kulturni, tehniški in naravni dediščini, ter turizmu. Občina Idrija bo zato podpirala oblikovanje ustvarjalnika v objektu Nikolaja Pirnata, ki bo s tečaji (programiranja, robotike, oblikovanja, fotografije, podjetništva, trženja) in infrastrukturo nudil mladim priložnost ustvarjanja, preizkušanja idej in razvoja podjetniškega potenciala. Občina Idrija bo v prvi fazi zagotavljala brezplačno uporabo prostorov, krila stroške vzdrževanja, sofinancirala program ter v drugi fazi preko skupnih projektov postopoma razvijala podjetniški inkubator.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: Občina Idrija, EU

Časovni okvir: 2015 - 2020

2. ISKANJE MOŽNOSTI ZA OBLIKOVANJE PROGRAMA NEFORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA ZA OLAJŠEVANJE VSTOPA NA TRG DELA

Občina Idrija bo iskala možnosti za razvoj program neformalnega izobraževanja, ki bi obravnaval sledeča področja: dolgoročen razvoj kariere, pisanje življenjepisa, priprave na razgovor za delo, razvoj osebne znamke, veščine iskanja zaposlitev, delovno pravo, informiranje o pripravništvih in praksah ... Redna srečanja bi bila namenjena dijakom, študentom in iskalcem zaposlitev. Posebno pozornost bi bilo potrebno nameniti pozicioniranju programa, ki ne bi smelo biti zadnje zatočišče (neuspešnih) iskalcev zaposlitev, temveč integralni del osebnostnega razvoja vseh mladih, ne glede na status na trgu dela. Pri načrtovanju programa bi morala biti posebna pozornost namenjena

vključevanju in usklajevanju z ukrepi Jamstva za mlade, ki ga je sprejela Vlada RS januarja 2014.

V okviru programa bi lahko bil razvit tudi portal ali podstran za obveščanje o prostih delovnih mestih, pripravništvih, štipendijah in prostovoljskih priložnostih.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: Občina Idrija (v okviru obstoječih postavk), EU

Časovni okvir: 2016

3. PREUČITEV MOŽNOSTI UVEDBE OLAJŠAV ALI SUBVENCIJ ZA (SAMO-)ZAPOSLOVANJE MLADIH

Občina Idrija bo v želji po spodbujanju olajšanju vstopa mladih na trg dela preučila možnost uvedbe:

- olajšav za podjetja z 20 % mladimi zaposlenimi (npr. oprostitev plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča);
- finančne podpore deficitarnih storitev (turizem), ki zaposlujejo mlade;
- nepovratnih sredstev za socialno podjetništvo mladih.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti

Časovni okvir: 2016

4. PLAČANA PRIPRAVNIŠTVA V OBČINSKIH SLUŽBAH

Občina Idrija bo nadaljevala z ukrepom zagotavljanja možnosti opravljanja pripravništva v službah občinske uprave in drugih občinskih javnih institucij, pri čemer bo v selekcijskem postopku posebna pozornost namenjena aktivnostim kandidatov v prostovoljnih organizacijah. S tem se bo okrepil pomen prostovoljskega dela v mladinskih organizacijah, izbrani kandidati pa bodo imeli bistveno boljši vpogled v delovanje občine in razmere v lokalni skupnosti.

Občina Idrija bo upoštevala položaj mladih, ki šele vstopajo na trg dela, z ustreznim deležem delovnih mest na javnih razpisih prednostno namenjenih prvim iskalcem zaposlitve ter ukrepov Aktivne politike zaposlovanja ter Jamstva za mlade.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti

Časovni okvir: 2015 - 2020

DOM.

Kar 58,2 % mladih v občini Idrija živi pri starših, le 13,6 % pa samostojno oziroma s partnerjem v lastniškem ali najemniškem stanovanju. 56,7 % mladih tudi meni, da so stanovanja v občini Idrija (popolnoma) nedostopna; 34,7 % pa jih ne ve, kako dostopna so (najverjetneje, ker se s problematiko še niso soočili). Velik delež, 40,1 %, mladih zato meni, da bi občina morala nameniti največjo pozornost bivanjski problematiki. Statična narava stanovanjske ponudbe, ki se le počasi prilagaja spremenjenemu povpraševanju, otežuje opravljanje treh ključnih funkcij stanovanj: kapitalske (stanovanje kot nosilec in potencialni generator vrednosti), potrošne (stanovanje kot del življenjsko-stilskih izbir) ter socialne funkcije (stanovanje omogoča posameznikov razvoj v družbi).

Da bi Občine Idrija lahko s svojimi politikami bolje usklajevala ponudbo s povpraševanjem ter odpravljala anomalije na trgu, ki vodijo v otežen dostop ranljivih družbenih skupin do stanovanj, bo okrepila svojo vlogo z naslednjimi ukrepi:

5. USMERITEV OBČINSKEGA STANOVANJSKEGA PROGRAMA K POVEČEVANJU JAVNEGA NAJEMNIŠKEGA FONDA

Z namenom olajševanja prvega reševanja stanovanjskega vprašanja in zagotavljanja dostopa do stanovanj ranljivim družbenim skupinam bo Občina Idrija povečevala javni najemniški fond. Z raznovrstnim fondom bo omogočala dostojno bivanje vsem družbenim skupinam, spodbujala hitrejše osamosvajanje mladih in preprečevala prostorsko segregacijo. Večji javni najemniški fond bo omogočal večjo frekvenco objav razpisa za oddajo neprofitnih stanovanj v najem (ki se zdaj izvaja le na 2-3 leta), zmanjšal potrebo po dodeljevanju subvencij za tržne najemnine ter oživil stanovanjsko mobilnost.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti

Časovni okvir: 2016 - 2020

6. OBLIKOVANJE STANOVANJSKIH SKUPNOSTI/PREHODNIH STANOVANJ ZA MLADE

V želji po iskanju novih, inovativnih rešitev za bivanjsko problematiko mladih, bo Občina Idrija spremljala aktivnosti Stanovanjskega sklada RS; predvsem oblikovanje stanovanjskih skupnosti za mlade (oz. prehodnih stanovanj za sobivanje mladih). Predlog Nacionalnega stanovanjskega programa RS opredeljuje stanovanjske skupnosti za mlade kot »skupnosti, ki so namenjene mladim, ki končajo študijsko pot in ne izpolnjujejo več pogojev za bivanje v študentskih domovih ter za mlade, ki ne študirajo in si vseeno želijo osamosvojiti. Predlagana oblika bivanja ni namenjena dolgoročni stanovanjski oskrbi temveč kot prva pomoč pri zagotavljanju bivalne osamosvojitve mladih.« Občina Idrija bo preučila možnost oblikovanja stanovanjske skupnosti za mlade v objektu Nikolaja Pirnata (ali na drugi primerni lokaciji) ter pridobivanja dolgoročnih posojil oz. soinvestitorstva Stanovanjskega sklada RS.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti, EU, Stanovanjski sklad RS, zasebni investitorji

Časovni okvir: 2016 - 2020

7. INFORMIRANJE MLADIH O PODPORNIM UKREPIH OBČINE IN PRVEM REŠEVANJU STANOVANJSKEGA VPRAŠANJA

Med mladimi zaznavamo slabo poznavanje razmer na trgu nepremičnin in najemniškem trgu, predvsem pa so regulative in dosednji ukrepi občine, ki so namenjeni tudi mladim, prav tem slabo poznani. Z namenom pomoči mladim pri reševanju stanovanjskega vprašanja bo Občina Idrija iskala možnosti za pripravo programa informiranja o iskanju stanovanj ter arhitekturnih svetovanj.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti, EU, Občina Idrija

Časovni okvir: 2015 - 2020

8. NADALJEVANJE OBSTOJEČIH UKREPOV STANOVANJSKE POLITIKE

Občina Idrija bo nadaljevala z obstoječimi ukrepi s področja stanovanjskih politik, in sicer uvrščanjem mladih kot posebne kategorije upravičencev v razpisu za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj ter zagotavljanjem nižjih obrestnih mer za mlade, ki rešujejo prvo stanovanjsko vprašanje.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: Občina Idrija

Časovni okvir: 2015 - 2020

VKLJUČENOST

Več kot polovica mladih, 52,4 %, se strinja s trditvijo, da »mladi v naši družbi stalno doživljajo nezaupanje in to negativno vpliva na njih«. Leta 2010 se je s to izjavo strinjalo le 32,8 % mladih. Temu navkljub so rezultati pro-aktivnega delovanja občine v zadnjih letih že vidni – delež mladih, ki menijo, da imajo mladi velik vpliv na spremembe v lokalnem okolju, se je v zadnjih letih podvojil (z 8,2 % na 17,5 %), medtem ko sta deleža mladih, ki ocenjujejo svoj vpliv kot majhen in zelo majhen, upadla.

Občina Idrija želi nadaljevati z vključevanjem mladih v lokalno skupnost ter mladim omogočati so-oblikovanje razvoja občine. To želi storiti z naslednjimi ukrepi:

9. UKREPI ZA DEPERIFERIZACIJO

Odmaknjena geografska lega in omejene (javne) prometne povezave znotraj občine in med občinskim središčem ter drugimi večjimi kraji predstavljajo tveganje periferizacije, ki ga bo Občina Idrija zmanjševala z nadaljevanjem zagotavljanja prevoza mladih na prostočasne aktivnosti v primeru, da prevoz v okviru obstoječih programov javnega prevoza ne obstaja. Poleg tega bo Občina Idrija nadaljevala z iskanjem rešitev za izgradnjo širokopasovnega omrežja na območju belih lis.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti

Časovni okvir: 2015 - 2020

10. VKLJUČEVANJE V INTERURBANA OMREŽJA

Globalizacija in povečevanje tekmovalnosti med mesti zahteva tudi od Občine Idrije prehod od strategij posnemanja k strategijam razločljivosti – zato se bo Občina Idrija vključevala v specializirana omrežja mest in občin (onkraj logike geografske bližine ali velikosti) ter tako razvijala lokacijsko individualnost, ki omogoča razvoj konkurenčne prednosti pri upravljanju in vključevanju v cirkulacijo tokov. Mladi (in mladinske organizacije) so pri tem ena ključnih družbenih skupin, ki bo vključena v programe mednarodne mobilnosti, prenosa znanj ter mreženj. Občina Idrija bo nadaljevala sodelovanja s pobratenimi občinami in mesti ter mlade še bolj vključevala v načrtovanje in izved-

bo programov.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti, EU, Občina Idrija

Časovni okvir: 2015 - 2020

11. MLADINSKI SVET IN MLADINSKI SVETNIŠKI TERMIN

V občini Idrija je bila v zadnjih štirih letih vzpostavljen relativno uspešen neformalni sistem obveščanja in sodelovanja med mladinskimi organizacijami in občinsko upravo. V želji po krepitvi stikov in sodelovanj ter hitrejšemu reševanju vprašanj bodo Občina Idrija in mladinske organizacije v prihodnjem obdobju iz ad hoc neformalnega sistema medsebojnega obveščanja prešla v bolj sistematizirano, a kljub temu fleksibilno, obliko. Slednji prehod bomo dosegli z:

- oblikovanjem mladinskega sveta, ki bo zastopnik vseh mladinskih organizacij s primarno nalogo prenosa informacij od predstavnikov Občine Idrija do mladinskih organizacij in obratno (ukrep izvedejo mladinska društva avtonomno);
- mladinskimi svetniškimi termini, v okviru katerih bodo zainteresirani občinski svetniki na voljo za pogovor z mladimi.

Nosilec ukrepa: Občinski svet Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti

Časovni okvir: 2015 - 2020

12. VKLJUČEVANJE MLADIH IN MLADINSKIH DRUŠTEV V NAČRTOVANJE IN IZVAJANJE OBČINSKIH PRIREDITEV

Občina Idrija bo še bolj intenzivno vključevala mlade in mladinske organizacije v načrtovanje in izvedbo občinskih prireditev. Občina bo prepoznavala kompetence in znanja mladih ter jim omogočala nadgrajevanje le-teh.

Nosilec ukrepa: Občina Idrija in javni zavodi in agencije

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti

Časovni okvir: 2015 - 2020

13. REORGANIZACIJA OBČINSKEGA RAZPISA ZA MLADINSKE PROJEKTE

Z namenom spodbujanja uresničevanja te strategije bo občinski razpis za mladinske projekte v obdobju 2016-2020 razdeljen na odprt razpis (2/3 sredstev) ter strukturiran razpis (1/3 sredstev). V sklopu odprtega razpisa se bo za sofinanciranje izbiralo projekte iz najširšega področja mladinske ustvarjalnosti, medtem ko bo sklop strukturiranega razpisa namenjen sofinanciranju vnaprej predlaganih projektov, ki uresničujejo in podpirajo ukrepe te mladinske strategije, s poudarkom na sofinanciranju programov mednarodnega povezovanja (mladinske izmenjave), mladinskega turizma (poletne šole v občini), podjetništva in pametnih tehnologij.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti

Časovni okvir: 2016

14. VODENJE STATISTIK O MLADIH UPORABNIKI V JAVNI UPRAVI IN OBČINSKIH ZAVODIH IN PODJETJIH

Z namenom boljšega spremljanja dela in evalvacije ukrepov, bodo javna uprava, občinski zavodi in podjetja pričela voditi statistike tudi po petletnih starostnih skupinah. V duhu razvoja pametne skupnosti bodo evidence vodene na način primeren za statistično obdelavo ter redno predstavljane zainteresirani javnosti.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti

Časovni okvir: 2015 - 2020

15. OHRANJANJE IN RAZVOJ MREŽE MLADINSKE INFRASTRUKTURE

Občina Idrija bo ohranjala in razvijala mrežo mladinske infrastrukture – predvsem s podporo razvoja ključnih mladinskih zbirališč v večjih naseljih.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti, Občina Idrija

Časovni okvir: 2015 – 2020

16. RAZVOJ FESTIVALSKIH POLITIK

Z namenom razvoja festivalske ponudbe in ponudbe dogodkov na prostem bo Občina Idrija pričela z oblikovanjem festivalskih politik, ki bodo usmerjeno spodbujale razvoj tovrstnih večjih dogodkov. Pri slednjem bo posebna pozornost namenjena definiranju prireditvenega prostora za dogodke na prostem (ter definiranje omejitev pri rabi), oblikovanju sistema finančne podpore ter načinu preprečevanja negativnih učinkov na okolico.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: delo v okviru rednih aktivnosti

Časovni okvir: 2016 – 2020

17. SOFINANCIRANJE ZAPOSLOTITVE V MLADINSKEM CENTRU IDRİJA

Občina Idrija bo podpirala zaposlovanje v Mladinskem centru Idrija, ki igra osrednjo vlogo v podpori in razvoju mladinskega sektorja v občini. Z delnim sofinanciranjem zaposlitev bo spodbujala mladinske aktiviste k razvoju novih projektov in iskanju novih virov financiranja. Pri tem bo Občina Idrija v sodelovanju s predstavniki Mladinskega centra Idrija preučila možnost oblikovanja inovativne sheme začasne finančne podpore, v kateri bi bila prva zaposlitev delno sofinancirana le prva tri leta, nato pa bi se sredstva namenila delnemu sofinanciranju druge zaposlitve. S tem bi občina podpirala razvoj in rast, a sočasno preprečevala odvisnost mladinskega sektorja le od občinskih finančnih virov.

Nosilec ukrepa: Občinska uprava Občine Idrija

Financiranje: Občina Idrija

Časovni okvir: 2015 - 2020

Zgoraj navedeni ukrepi še zdaleč niso vsi ukrepi, ki bodo prispevali k doseganju vizije te strategije – gre za nabor ukrepov, ki naslavlajo strateško najbolj pomembna področja. Poleg le-teh bo Občina Idrija v okviru drugih politik in aktivnosti na drugih področjih izvajala ukrepe, ki se posredno dotikajo mladinskega sektorja. V okviru politik razvoja turizma bo naslavljala vprašanja razvoja mladinskega turizma in pospeševanja mladinskega podjetništva v turizmu, v sklopu podpore športnim in rekreativnim dejavnostim bo zagotavljala dostop mladih do športnih dejavnosti ... Občina Idrija bo nadaljevala aktivnosti na področju zagotavljanja zdravega in varnega okolja ter spodbujanja zdravega načina življenja.

SPREMLJEVALNI UKREPI MLADINSKIH ORGANIZACIJ IN ORGANIZACIJ ZA MLADE S PODPORO OBČINE IDRİJA

• RAZVOJ MLADINSKEGA SEKTORJA

- Razvoj rednega dnevnega programa v Mladinskem centru Idrija; v sodelovanju z drugimi mladinskimi organizacijami in organizacijami za mlade. Zaposlitev 2-3 mladinskih delavcev v idrijskem mladinskem sektorju;
- Oblikovanje dnevnega centra za otroke in mladostnike v sodelovanju s Centrom za socialno delo Idrija;

• POSTOPEN VSTOP V POLJE MLADINSKEGA TURIZMA

- Organizacija mladinskih srečanj, delavnic in poletnih šol; razvoj turističnih storitev (tehnično-naravoslovne delavnice, inovativni dogodki na temo rudarske dediščine, razvoj klekljanih spominkov);
- Aktivnejša skupna promocije Mladinskega centra Idrija in mladinskega hostla;
- Umestitev mednarodnih aktivnosti v mladinsko delo (koriščenje možnosti, ki jih ponuja Erasmus +; mladinske izmenjave, EVS, strateška partnerstva ...);

• OKREPITEV VLOGE KLUBA IDRIJSKIH ŠTUDENTOV KOT „SERVISA ŠTUDENTOV IN DIJAKOV“

• NADALJNJA PODPORA MLADIH GLASBENIH SKUPINAM IN IZVAJALCEM Z NUDENJEM VADBENIH PROSTOROV V KLUBU SWENAK IN ŠTALI

• USTANOVITEV ALUMNI KLUBA GIMNAZIJE JURİJA VEGE IDRİJA

• OBLIKOVANJE MEDNARODNIH VSEBIN NA GIMNAZIJI JURİJA VEGE IDRİJA

• RAZVOJ KAKOVOSTNE FILMSKE PONUDBE V FILMSKEM GLEDALIŠČU IDRİJA

• PREHOD IZ MLADINSKEGA SEKTORJA K ŠIRŠEMU DRUŽBENEMU POMENU

- Razvoj festivala Čipkarija v urbani festival regijskih razsežnosti z raznolikimi glasbeno-kulturno-športnimi aktivnostmi;
- Razvoj projekta TBI v platformo za preišljevanje prihodnosti in razvoja občine – preko tiskane revije in dogodkov. TBI bi tako predstavljala povezavo med mladinskim sektorjem in širšo skupnostjo;

O NAČINIH URESNIČEVANJA

Strategija za mlade Občine Idrija ni navodilo za delo občinske uprave – je menedžersko orodje, ki pomaga zaposlenim v občinski upravi, odločevalcem, mladinskim organizacijam in organizacijam za mlade doseganja vizije.

Čeprav s strategijo opredeljujemo ukrepe in kazalnike za vrednotenje doseganja ciljev, se te strategije ne sme razumeti kot vnaprej pripravljenega načrta. Ukrepi ne predpisujejo dela, temveč nakazujejo smer razmišljanja in smer iskanja optimalnih rešitev. Ta strategija je zato lahko uspešna tudi, če niso izvedeni vsi predlagani ukrepi.

Če smo v dosedanjih poglavjih obravnavali fazo analize in viziranja ter fazo strateških izbir, se želimo v tem poglavju dotakniti naslednjih faz strateškega razmišljanja in delovanja:

- Zakonska faza
- Faza rasti
- Faza okostenelosti
- Faza zmede

Ključno vprašanje, ki se poraja po definiranju ukrepov, je: kako začeti? Kako pripraviti ukrepe na realizacijo, kako preoblikovati obstoječe aktivnosti in kako sprožiti premike? Ko se ukrepi prično izvajati, je pomembno aktivnosti ponovno premisliti – ali se izvajajo na pravi način? Je vložek energije v izvajanje sorazmeren z rezultati? Je mogoče zmanjšati vlogo občine in še vedno dosegati rezultate? Kako z vzporednimi ukrepi podpirati strateške usmeritve? Kaj spremeniti na drugih področjih?

Na ta vprašanja bo Občina Idrija odgovorila preko naslednjih aktivnosti:

• **ODPRT IN AKTIVEN DIALOG Z AKTERJI**

Strategija je lahko uspešna, če njenim usmeritvah usklajeno sledijo različni akterji. S tem namenom bo občinska uprava vodila odprt in aktiven dialog s predstavniki zaposlenih v občinski upravi, političnimi predstavniki, predstavniki mladinskih organizacij, organizacij za mlade in zainteresiranih zasebnih akterjev. Implementacija te strategije bo podpreta in nadgrajena s strateškimi spremembami v drugih sferah sprejemanja odločitev, tj. z integriranim vodenjem preostalih menedžerskih procesov.

• **VKLJUČITEV ELEMENTOV STRATEGIJE ZA MLADE OBČINE IDRIJA V REVIZIJO INOVATIVNE STRATEGIJE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA OBČINE IDRIJA**

Z namenom podpore in krepitve strateške agende na področju mladih bodo ta strategija za mlade, analize in njeni ukrepi

vključeni v revidirano Inovativno strategijo trajnostnega razvoja Občine Idrija leta 2016. Ob reviziji se bo iskalo sinergijske učinke med strategijama ter opredelilo širši okvir delovanja občine, ki bo prispeval k uresničevanju vizije strategije za mlade.

• **VMESNO VREDNOTENJE LETA 2018**

Leta 2018 bo izvedena vmesna ocena implementacije strategije, definirane ključne pomanjkljivosti in zapleti, po potrebi pripravljene popravki ukrepov ter osnovani prvi zametki strategije za obdobje po letu 2020.

• **KONČNA EVALVACIJA LETA 2020 IN PRIPRAVA NOVE STRATEGIJE**

Ob koncu leta 2020 bo pripravljena celostna evalvacija Strategije za mlade Občine Idrija, ponovno izvedene vse analize ter na podlagi ugotovitev pripravljena nova strategija za mlade. Nova strategija mora preseči utvaro o možnosti neskončne linearne rasti na osnovi vzpostavljene strategije ter kar se da hitro omogočiti prehod v nov razvojni cikel.

“Pohvala za vzpostavitev mladinskega centra, predvsem super opremljeni prostori. Predlagam, da začnete izvajati še več dogodkov in obdržite že obstoječe. Nekajkrat sem že prišla na dogodke in vedno je bilo ok.”

– komentar v anketi med mladimi

VIRI

Za potrebe strategije so bili opravljeni razgovori z:

- Center za socialno delo Idrija
- Društvo podeželske mladine Vrsnik-Ledine
- Društvo tabornikov Rod srebrnih krtov Idrija
- Društvo tabornikov Rod kranjskega jegliča Spodnja Idrija
- Društvo za mladinski razvoj Idrija 2020
- Društvo Zakonctedna
- Gimnazija Jurija Vege Idrija
- Klub idrijskih študentov
- Mestna knjižnica in čitalnica Idrija
- Mladi forum Socialnih demokratov Idrija-Cerkno
- Zavod RS za zaposlovanje - Urad za delo Idrija
- Zveza društev Mladinski center Idrija
- Zveza prijateljev mladine Idrija
- Damjana Skok, Vojsko
- Lovrenc Habe, Črni Vrh nad Idrijo

Evidenčne podatke so prispevali:

- Center za idrijsko dediščino
- Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija
- Občina Idrija
- Statistični urad RS
- Zavod RS za zaposlovanje: Urad za delo Idrija
- vse mladinske organizacije

Literatura:

- Eurostat. 2009. Youth in Europe: A statistical portrait. Bruselj: Eurostat.
- Flere, Serget et al. 2013. Slovenska Mladina 2013: Življenje v času deziluzij, tveganja in prekarnosti. Maribor, Zagreb: CEPYUS - Center za raziskovanje postjugoslovanskih družb, FES - Friedrich-Ebert-Stiftung Kroatien.
- Fridl, Jerneja in Peter Repolusk. 2010. Prebivalstvene značilnosti Idrije. V Na prelomnici: Razvojna vprašanja občine Idrija, ur. Janez Nared in Drago Perko, 111–130. Ljubljana: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU.
- Občina Idrija. 2011. Inovativna strategija trajnostnega razvoja Občine Idrija 2011-2020. Idrija: Občina Idrija.
- Občina Idrija. 2014. Strategija pametne skupnosti 2014-2010. Idrija: Občina Idrija.
- Ranc, Igor, ur. 2012. Lokalna mladinska politika. Ljubljana: Zveza ŠKIS in Mladinski svet Ajdovščina.
- Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno prek: <http://www.stat.si/> (2.2.2014).
- Straus, Matevž. 2014. Kritična analiza strategij slovenskih mest kulture : od neoprijemljivih ciljev k strateškemu načrtovanju in upravljanju. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Straus, Matevž, ur. 2011. Mladi občine Idrija: stanje in želje. Idrija: Klub idrijskih študentov.
- Straus, Matevž. 2011. Mladi občine Idrija: predlogi in priložnosti. Idrija: Klub idrijskih študentov.
- Ule Nastran, Mirjana. 2008. Za vedno mladi? Socialna psihologija odraščanja. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

KOLOFON

Naročnik:

Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280

Odgovorna oseba: Bojan Sever, župan Občine Idrija

Skrbnica projekta: Maja Majnik

Analize in besedilo: Matevž Straus, diplomirani sociolog in magister tržnega komuniciranja

Kraj in datum priprave:
Idrija, 2015

